

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Szerkeszti a püspöki hivatal

A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik minden hó 15-én. = Előfizetési ár 1 évre 4 P 80 f.

Postatakarékpénztári csekk számla: 43,916.

„A közoktatásügyi igazgatás újjászervezése.”

Írta: Dr. vitéz Bessenyei Lajos.

Fenti cím alatt egy negyedréte nagyságú kötet jelent meg az elmúlt napokban, melyet Hóman Bálint közoktatásügyi miniszter adott ki. Ezt a kötetet nem a vastagsága és terjedelme teszi jelentőssé és értékessé, nem a külseje, bár az is újszerű és meglepő egy köznevelési munkánál, hanem a tartalma korszakot kezdő és úttörő, a vezérlő eszméi mutatnak új irányt a magyar közoktatás mezején. Három részre tagolódik az egész: az előszóra, az új törvényjavaslatra ennek általános és részletes indoklásával és az adatgyűjteményre.

Az előszót maga a miniszter írta. Ebben kifejti, hogy korunk egyik uralkodó eszméje a nemzetnevelés, amelynek előfeltétele az iskolai nevelés egysége, a köznevelés céltudatos irányítása. Ezt a művelődési és nevelési egységet legelső sorban a közoktatásügyi igazgatásunk újjászervezésével lehet elérni, ahol a főcél az egyszerűsítés, egyöntetűség és szakszerűség. Ez az átszervezés voltaképpen újjászervezés is: „visszatérés a XIX. század specializáló és atomizáló rendszerétől a XVIII. század összefogó, szintetikus rendszeréhez. Az új közoktatásügyi hatóság, a tankerületi királyi főigazgató, egyenes utóda lesz az 1777. évi Ratio Educationis egykori főigazgatójának”. A végrehajtásnál nagy súlyt kíván helyezni a személyi kiválasztásra és vezetőállásra csak azt tartja méltónak, akinek magasabbrendű szellemi képessége és irányító készsége van. A törvényjavaslat szükségzavú eredménye két esztendő céltudatos, gyűjtő és feldolgozó munkájának és hogy a sok adat ne merüljön el az irattárakban, azért e kötetben közzétette azokat a miniszter.

Ez előszó elolvasása, de még jobban a kötet másik két részének áttanulmányozása meggyőző bennünket arról, hogy itt nem egy hevenyészett, sebtiben előrántott és gyorsforralón kifőzött reformmal állunk szemben, hanem a történettudós és köznevelővezér szerencsés ikerpárja forrt alkotó egységbe, amely előbb a historikus pontosságával halmozta fel az adatok tömegét s aztán ebből a kultúrpolitikus bölcsességével építette fel a magyar művelődés nemzeti stílusú palotáját. Olyan újítás ez, aminek alapja

a múlt idők százados hagyományaira támaszkodik, de célkitűzése a messze jövőendő sokatkövetelő, magasratörő igényeit is kielégíti. Egységes magyar köznevelés, melynek irányvonala a fajiság testi és lelki erőinek harmónikus kifejllesztése — egy szép, káprázatos álom, amelyért elaludni és amelynek karjai közt boldognak lenni minden áldozatot megérdemel a magyarság részéről.

A második rész a törvényjavaslatot tartalmazza I—XI. részben, 22 §-ban. Valóban tömör cikkelyek ezek, néhol talán szükségzavúak is. Nyolc főigazgató-ságot tervez, a hetedik a debreceni, amely „magában foglalja Bihar, Hajdú, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék, Szabolcs és Ung, valamint Szatmár, Ugocsa és Bereg közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék, Debrecen törvényhatósági jogú város területét; székhelye: Debrecen”. Tehát elveszítjük a református Békést és megkapjuk a katolikus Jász-ságot. Viszont így a népoktatási kerületek (4. § 1. és 2. pont) egységét meg lehetett őrizni. Egyébként egy ilyen főigazgatóság hatásköri nagyságát megvilágosítja az, ha ideiktatjuk a debreceni tankerület adatait (1. térkép): terület 3.155,495 k. h.; népesség 1.428,875; óvoda 163, tanerő 168; elemi népiskola 1124, tanerő 3130; gazdasági isk. tov.-képző 155, tanerő 318; önálló gazd. népisk. 21, tan. 73; iparostanoncisk. 59, tan. 350; kereskedőtanoncisk. 2, tan. 15; gyógyped. int. 6, tan. 32; polg. iskola 49, tan. 288; felsőkereskedelmi iskola 5, tan. 37; kereskedelmi szaktanfolyam 2, tan. 16; képző-int. 7, tan. 92; középiskolák 22, tan. 367. Nem tudjuk helyeselni azt, hogy tankerületi királyi főigazgató ezentúl jogász is lehet (2. § 2. pont). Ez a munkakör legalább négyötöd részében köznevelés, amire pedagógus kell. Teljes tisztelettel vagyunk a jogi képzettség iránt, de ez éppen olyan, mintha valaki tanári diplomával magasabb bírói állást kívánna betölteni.

A IV. fejezet szabályozza az egyes iskolafajokban a tanügyi közigazgatás első-, másodfokú vagy végsőfokú hatáskörét, fórumait. Igen lényeges az V. fejezet, mely az „egyházi hatóság alatt álló iskolák igazgatását és felügyeletét” tartalmazza. Amiket itt pl. a tantervre, tankönyvekre, tandíjra és vizsgadíjra [8. § 2. a), b), c) pont] vonatkozólag rendel, azok az 1883. évi XXX. tc.-kel szemben az autonomia szempontjából haladást jelentenek, ha úgy hajtják végre ezeket a rendelkezéseket, hogy az államhatalom mindenhatósága ne akarjon minden-

áron érvényesülni. Ezentúl ugyanis pl. a felekezeti iskolákban a „tantervet a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyásával a fenntartó hatósága állapítja meg”. — ezt a lehetőséget az 1883. évi XXX. tc. az államsegélyes iskolákra nézve kizárta. A magam részéről csak örvendeni tudok annak, hogy ez a javaslat a tantervek terén szabad mozgást enged bizonyos határok közt: az így kifejlődhető nemes verseny csak emelni fogja a magyar középiskolák tanításbeli színvonalát.

Igen fontos a VIII. fej. 16. §-ban megszervezett tankerületi közoktatási tanács: ez is olyan újítás, aminek üdvös hatása egyelőre kiszámíthatatlan. Sok vidéki kezdeményezés, ami a mostani központosított irányítás mellett eleve halvaszületett, ezentúl életet nyerhet és megtermékenyítőleg folyhat be az egyetemes magyar nemzeti közművelődés vérkeringésébe.

Alapos történelmi tanulmányra vall a törvényjavaslat általános indokolása. Világosan fejti ki ebben, hogy az 1776. Ratio Educationissal megalkotott nevelési egység a XIX. század legvégén és a XX. század elején szerteszét hullt: „az iskolafelügyelet funkciói ezek szerint ma tizenegy különféle felügyeleti szerv között oszlanak meg... a felügyeleti szervek ily sokfélesége mellett a nemzetnevelés irányításának egységéről... természetesen szó sem lehet”. Ez tagadhatatlan és nagy igazság, ami feltétlenül követelte már régóta ez állapotnak, ez „atomizáltságnak” a megszüntetését. Ezt célozza ez a törvényjavaslat, amely tehát új korszakot van hivatva kezdeni a magyar köznevelés területén.

Rendkívül értékes része a kiadványnak a 3., az adatgyűjtemény: „a közoktatásügyi igazgatás szemléltető ábrázolása”. Pompás grafikonok, színes térképek, statisztikai táblázatok ezek, amik világosan szemléltetnek mindent és nyújtanak tájékozódást a felmerülő problémákról. — Minden magyar ember haszonnal forgathatja ezeket, aki csak némi érdeklődéssel is van a magyar közoktatásügy iránt. De ezen törvényjavaslat okait és egyben céljait is csak úgy lehet teljesen megérteni és átlátni, ha ezt a bőséges és kimerítő adathalmazt átnézi az ember: a tanügyi igazgatás mellé és alárendeltségi viszonyai, egy-egy tankerület kikerekített területének helyrajzi adottsága, kisebb részleteinek egysége és a többi idetartozó kérdés akkor kapja meg valóban szemléltető jogosságát, ha ezen adatgyűjteményt végig tanulmányozzuk. Igazán kár lett volna két év ezen kutatásának eredményét a nagy nyilvánosság elől elvonni.

Mindeneket összegezve: kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy a törvényjavaslat új korszakot fog kezdeni a magyar köznevelésben és alkotójának a méltán megérdemelt elismerést a történelem fogja megadni akkor, amikor elmúlt idők után jelentkezni fog a kitűzött célok megvalósulása és áldásos hatása.

**Kályhák, tűzhelyek, zománc-
edények** előnyösen vásárolhatók jótállással

TÓTH GYULA

vasüzletében

DEBRECEN, VÁROSHÁZA ÉPÜLET.

A debreceni református kollégium középiskolai internátusa.

A kollégiumi igazgatótanács május hó 8-án tárgyalta a Kollégiumban levő középiskolai internátus átalakítási terveit s egy bizottságot küldött ki a kérdés előkészítésére. Mivel a kérdés közérdekű, előadom azokat a terveimet, amelyekkel a mai nehéz viszonyoknak megfelelőleg a régi kollégiumi épület megfelelő átalakításával megoldhatónak vélem az internátus modernebbé tételét, de előadom azokat a felmerült gondolatokat is, amelyek egészen új gimnáziumi internátus építésével óhajtják megoldani a tervet. Célom vele, hogy az őszi kerületi gyűlésre megérleljük a kérdést s az internátusunkat kiemeljük abból a tarthatatlan állapotból, amiben ma van.

Köztudomású ugyanis, hogy internátusunk nem méltó a Kollégium többi intézményeihez. Szembeszökő hibái: 1. Az internátus nem zárt helyen van, a tanulók bármikor eltávozhatnak s oda bárki felmehet, ezért minden évben előfordulnak lopások is. 2. Nincs kellő felügyelet, mert ha több felügyelő tanár lenne is, nem lehetnek minden szobában jelen a szilencium ideje alatt, mert nincsenek külön tanuló szobák. 3. A bútorok borzalmasak: sokféle ócska láda, ócska agyonfaragott asztalok, székek, székenletes ivókészlet fogad, ha belépünk a szobába. 4. A szobák fűtése a tanulókra van bízva, néha annyira befűtenek, hogy nekivetkezve tanulnak télen is, máskor befújja a szél az ajtó alatt a havat, mert 5. a nyitott folyosókon vág a hideg szél, beesik a hó, s ilyenkor életveszélyesen csúszós a folyosó cementpadlója (itt törte el karját Novák tanítóképzés tanár is). Ezen a nyitott folyosón kell a mosdóba s még ha beteg is a tanuló, lázasan az illemhelyre menni.

Úgy az egyházkerületi felügyelők, mint az állami felügyelet is minden alkalommal kifogásolja ezeket az állapotokat.

Az idén Ady Lajos tanker. főigazgató úr iskolalátogatása alkalmával különösképpen kiemelte, hogy minden iskolában, amely régen csak partikulája volt Debrecennek, a mienknél különb internátusok működnek. Ezt mondja: „Olyan helyzet ez, mellyel számolnia s melyet még a mai súlyos viszonyok közt is sürgősen orvosolnia kell a fenntartóságnak. A vidéki református internátusok amortizációra bőven elegendő jövedelműségük s itt az olcsó árak mellett is elnéptelenedik az internátus. „Azért azokat az átalakító munkálatokat, melyeket közel *másfél évtizede* ajánlok a fenntartóság figyelmébe, *haladéktalanul meg kell* csinálni.”

Ez csakugyan így van. Már régebben is virágzó nagy internátusok működnek Mezőtúron, Hajdú-böszörményben. Újabban Karcagon, Kisújszálláson, Hajdúnánáson nyíltak internátusok, amelyek a felszerelés költségeit évről-évre törlesztik, sőt több helyen az iskola fenntartásához járulnak hozzá lényeges összeggel, pl. Szeghalmon. A díjak mindenütt jóval magasabbak, mint nálunk, mégis szaporodik a létszám, nálunk a legalacsonyabb a díj, mégis sokan kilépnek s a létszám pár év alatt 120-ról 78-ra csökkent. Nálunk mindenkinek csak a kedvezményes hely kellene. Pedig a legolcsóbb árai mellett még kedvezmények nyújtásában is első helyen állunk. Pl. nálunk a IV. díjfokozatban a *bentlakás és táp-*

intézet együttes díja 360 P (jövőre 340 P lesz), de ezt a gimnáziumban csak 32% fizeti, tanítóképzőben 11%. A többi kedvezményes helyen van.

Utánunk legolcsóbb Nagykovács 440 P-vel, de ezt a díjat a tanulók 86%-a fizeti, Kunszentmiklós 480 pengővel, itt a teljes díjat 77% fizeti. A többi intézetben a díj 500—550—600 P (az adatok a múlt, 1933—34. tanévről valók). Hódmezővásárhely 500 P (81%), Karcag 500 P (63%), Kiskunhalas 500 P (63%), Szeghalom 500 P (61%), Hajdúnánás 550 P (100%), Mezőtúr 550 P (42%), Hajdúböszörmény 600 (21%), Kisújszállás 600 P (54%), Szeghalom: Cserkésztóthon 600 P (100%), Kecskemét 680 P (48%), Sárospatak: angol internátus 1200 P (100%). (A zárójelben levő számok a teljes díjat fizetők százalékát mutatják.)

Különálló bentlakás kevés helyen van s ezek között is a legolcsóbb a miénk.

Debrecenben a legmagasabb díj 80 P, ezt is csak 32% fizeti, tanítóképzőben egy sem, ott 60 P a legmagasabb díj.

Sárospatakon kis internátusban 100 P (52% fizeti).

Csurgón 120 P (74% fizeti).

Pápán 160 P (59% fizeti).

Mi mindig a szegények iskolája voltunk, de mégsem csak a szegénység az oka, hogy a legmagasabb díjfokokozatokat nem veszik igénybe és hogy az internátusunk elnéptelenedik. Ennek főoka az internátus primitív voltában rejlik.

A háború előtti években már erre vonatkozólag egy nagyszabású terv volt tárgyalás alatt. A Bethlen-utca és Hüvelyes-utca sarkán új nagy internátus építkezésének tervét dolgozta ki Dr. Csűrös Ferenc nyug. kultúr tanácsnok akkor internátusi felügyelőtanár. A terv azonban a háború miatt nem valósulhatott meg és a mai közgazdasági viszonyok miatt belátható időn belül nem is remélhető. Ez az internátus csak 140 gimnáziumi tanulóra volt tervezve 630,000 K költségvetéssel, melyből már 300,000 K-t az állam, 50,000 K-t és a telket Debrecen városa adta volna. Később a terv 200 tanulóra bővült, 800,000 korona költséggel, melyre újabb 200,000 K államsegély volt megígérve. A 300,000 K már az állami költségvetésbe is be volt illesztve. Azonban a tanulók díjai is a mai viszonyok szerint magasak voltak, 100 tanuló 560 K-t, 52 tanuló 480 K-t, a többi 240, 160 K-t fizetett volna, 12 tanuló ingyen volt számítva.

Mivel ez a szép terv a mai gazdasági viszonyok közt kivihetetlennek látszik, azért reális tervnek csak a mai internátus megfelelő átalakítása látszott előttem megvalósíthatónak. Különben is a Kollégium II. emeletén világos, szép, tágas helyiségek állanak rendelkezésre, amelyek kevés átalakítással internátus céljaira alkalmasak, hiszen a régi egyházkerületi jegyzőkönyvek szerint erre a célra épültek.

Ezért a következő alakításokat hoztam javaslatba:

1. Az egész II. emeletet el kell zárni az internátus céljaira, az ott levő rajztermet és fizika-termet az I. emeleten sikerült alkalmas termekben elhelyezni. A gimnáziumi és tanítóképző internátus elválasztandó s külön feljárattal bírnia. A tanítóképzőintézet a mai coetus-rendszer mellett maradna, a gimnázium internátusában négy tanulószoba ala-

kitandó, ahol a szilencium alatt állandóan tanári felügyelet lenne, amelyet két felügyelő tanár és két gyakorló tanár látna el.

2. Az egész épületbe a központi fűtés bevezetendő. Ez a kérdés nem hogy nehezítené a tervek megvalósítását, de elősegíti, mert a mai fűtés kb. évi 7—8000 P megtakarítást jelent.

3. A bútorok mind kicserélendők, a szekrények a folyosón helyezendők el, az I. és II. emeleti folyosókat be kell üvegezni.

4. A villanyvezetéseket, mely némely helyen tűzveszélyes és minden elavult, ki kell cserélni, mert a hatóság követeli.

5. A padlót hézagmentes burkolattal kell bevonni.

6. Végül mindkét részen egy fürdőszoba alakítandó zuhany rendszerrel.

7. Mindkét internátusban egy olvasóterem s tanári szobák levonása után 120—120 tanítót el lehetne helyezni.

Az átalakítás költségeire már pontos tervek vannak komoly mesterek árajánlatai alapján, amelyeket Borsos József nyug. műszaki tanácsos úr ellenőrzött. A végösszeg 140—150,000 P körül mozog.

Mivel a Kollégiumnak befektethető tőkevagyonra jelen pillanatban 20—40,000 P, építési államsegélyt is kért a főtiszt. és nagymélt. elnökség, azonban a szükséglet egy részét kölcsön útján kellene fedezni. De az amortizáció fedezetet is találna 1. a fűtésen történő 7—8000 P megtakarításban, 2. a nyári munkálatokra felvett összegeken nyerendő megtakarításokban, amelyek, ha a Kollégium épülete rendbe jönne, néhány évig bizonyára megesőkennének. Végül a tanuók, ha díjaikat nem emelnék is, mellékdíj címén évi 20, havi 2 P-t fizethetnének; ennyit talán lehetne kérni, ha tanári felügyeletet, központi fűtést, beüvegeztet folyosókat, új bútorokat s zuhanytermet kapnának. Azután a mai elnéptelenedés helyett a létszám növekedésére is számíthatnánk, hiszen kérdésünkre a gimn. nem bentlakos vidéki növendékei közül azonnal 19 jelentkezett, hogy a mai feltételek mellett bejönne a modernebbé tett internátusba és új I. osztályos tanulóira is számíthatunk, hiszen az utóbbi négy hónap alatt nálam is három szülő nyilatkozott úgy, hogy a mai viszonyok közé nem adja kis I. osztályos fiát, de ha átalakítás lenne, akkor szívesen.

Ha azonban esetleg az ígért államsegéllyel, vagy kedvező termés esetén a bérlőktől nyerendő nagyobb törlesztésből ki tudnánk fizetni a költségeket, úgy az internátus ilyen megoldása, amellet hogy a Kollégium ó-épületét is rendbe hozná, még jövedelemhez is juttatna, a fűtési megtakarítással és egy darabig a nyári munkálatok megkissebbedésével.

A tárgyalások folyamán sok szép terv merült fel különálló internátus építésére is, részben a Csűrös-féle terv alapján a Bethlen-utcai telken, ha azt még ezután is megkaphatnánk Debrecen várostól, vagy a mai telek beépítetlen helyein, vagy a Kollégium más telkén. Ezek közül szerény véleményem szerint csak olyan különálló telken volna alkalmas épületet emelni, ahol kert állana rendelkezésre tanulási céljaira, mert a mai internátusnak az is hibája, hogy nincs udvara, ahol játszhatnának s taníthatnának; elveszett a Fűvészkert is, amelyben azelőtt tanultak, mielőtt a Déry-múzeum felépült. Ebből a szempont-

ból a mai telken építendő új szárnyakat nem tartanám semmivel sem jobbnak, mint az én terveimben ajánlott II. emeleti elhelyezést, mert azzal még kevesebb lenne az udvar s kevesebb a levegő.

Mindezek pénzkérdésen mulnak, ha sikerülne legalább 200—300.000 P építési államsegélyt kapni, akkor csakugyan ideálisabb lenne a külön épített internátus, azonban ha a mai nehéz gazdasági helyzetben ezt nem lehetne megnyerni, akkor csak az előbbieken javasolt alakítással foglalkozhatunk, amellyel *azt a fontos célt* is elérhetjük, hogy a régi Kollégium-épület is megújulna *és pedig anélkül, hogy a nemes palinája* szenvedne, mert az átalakítások csak a belsejében történének. Egyetlen külső alakítás, a folyosók beüvegezése; a Borsos műszaki tanácsos úr művészi érzéke garancia rá, hogy ez nem rontana semmit az udvar kiképzésén; az alsó íves, arkádós rész érintetlen maradna.

Hiszen a fenti összegben csak a bútorok terhelik tulajdonképpen az internátust, a többi mind az épületen megmarad. Ez az összeg kb. 20.000 P. Ez sem vesz kárba, mert ha pár év múlva sikerülne különálló internátust építeni, oda át is vihetők. Esetleg még az átalakítási költségből veszne kárba egy-két ezer pengő, ha valamelyik ajtót, vagy falat visszakellene helyezni újra más helyre, ha az internátus belátható időn belül kiköltöznék. Tehát ismételem az egész 140.000 P költségből az internátus céljaira csak kb. 20.000 P számítható, a többi a Kollégium-épület rendbehozására megy, pl. fűtés, villany, folyosók beüvegezése, illemhelyek mosdók rendbehozása, a zuhanyterem sem vesz kárba, mert a gimnázium esetleges kiköltözése után is maradnak bentlakosok. A tanítóképző internátus kiköltözéséről nem igen lehet szó.

Végül még egy érvet szabad legyen felhoznom a magam javaslata mellett. Előtanulmányaim során már eddig is több internátust meglátogattam s mondhatom, hogy ha a fent elsorolt terveket megvalósítjuk, nem leszünk hátrább modernség tekintetében egyik-másik vidéki internátusnál. Terveim szerint a hálószobákban egy tanulóra 3-6—4-4 m² terület jut, ebben valamivel elmaradunk a többiektől, mert máshol 5 m² is jut (Pl. Sárospatak: Angol intern. Mezőtúr; Hajdúböszörmény Kálvineumban (3-68—5-5 m²). Tanulósobákban azonban 1-8—2-7 m² hely jut, aminél más helyen sincs több. Pl. Mezőtúr 1-9—2-4, Hajdúböszörmény 3, az Angol internátusban is kb. 2 m². Ha a zuhanyszobát is be tudnánk rendezni — annak éppen a fényüzéssel épült Angol internátusban van párja — akkor csak abban lennénk elmaradva, hogy csak egy társalgó van tervezve, nincsenek külön zeneterem, külön tornaterem, külön betegszoba stb. amire közvetlen szükség nincs is, mert ezek az intézethez közel megtalálhatók.

Ezzel befejeztem mondandóimat. Én örülnék legjobban, ha terveim nagyobb dolgot eredményeznének — egy nem fényüzéses, de mégis magasabb követelményeknek megfelelő *új szép internátust*, de ha ez a mai nehéz világ-gazdasági helyzetben nem valósítható volna meg, ajánlom a szerényebb, de a mai viszonyok közt realisabb terveimet.

De a kérdést sürgősen meg kell valósítani, ha nem akarjuk, hogy mai internátusunk elnéptelenedjék és vele a konviktusunk is szenvedjen, mert annak is az a baja, hogy a fizető III. és IV. díjfokozati

helyeken megfogyott a létszám, az I. és II. díjfokozatúakra pedig ráfizetünk, ezért a deficit ott is évről-évre nőni fog.

Jakucs István,
kollégiumi h. igazgató.

A reform-nemzedék az egyházban.

Hát már itt is, az egyházban is, üti fel fejét a nyájas olvasó?... Na igen, hiszen valamikor az egyházzal mondódott, hogy: „Semper reformari”... A mi egyházunk nem félt, intra muros, a reform-nemzedéktől. Ezekből kerültek ki a Baltazár Dezsők, a Kiss Ferencek, a Ravasz Lászlók, csak hogy a legnagyobbakat említsem. Mindenik a maga helyén és a maga idejében. Ők tudják legjobban és ők hirdetik leghatározottabban, hogy jaj, ha a mai időknek nem lesz meg a nemzedéke, amely méltó és alkalmas volna, hozzájuk hasonlóan odaállani az egyház hajójának kormánykerekehez, lapátjaihoz és vitorlához. Vagy más hasonlattal: jaj, ha nem lesznek, akik hatalmas világító tornyokként mutatnák az utat a vésez habokon hanykódó hajó utasainak! És ismét: jaj, ha nem lennének új meg új vezérek, akiknek ajkáról bizonyosan zengjenek a tiszta, isteni igék, mint harcra hívó trombita szavai!...

Most reform-nemzedéknek hívják őket. Máskor más volt a nevük. Csak féltő, hogy a területileg szétéptett magyarságnak (a reformátusságnak is) a lelke is, a szellemi élete is széthasogatódik. Már ott tartunk, hogy egyes szavak és fogalmak mást jelentenek itt és másat amott. Micsoda szivettépő és könnyeket facsaró, mikor a más politikai levegőben és iskolában nevelt, más mentalitásba kényszerített magyar ifjúságot halljuk a csehek kezén levő rádiókban. Más a mindennapi kulturális táplálékuk, más a szemüvegük, más az ablakuk, amelyen keresztül a világot látják. Más lesz a reménységük, a hitük, az ambíciójuk. Még magyarul beszélnek, de ha sokaig így lesz, talán másképpen fognak érezni is, mint mi. De formálódik talán a magyarságuk is?... A dialektikára esküdők aztán állíthatják, hogy amazok az igazi magyarok. De Isten őrizzen: ennek nem szabad bekövetkeznie, ám elméletileg lehetséges.

Vannak persze, akik azt hiszik, hogy a reform-nemzedék szerepe az egyházban abban merül ki, hogy idősebb embereknek esperesi, püspöki, gondnoki vagy főgondnoki székbe ültetését kifogásolják. Hát ebben téved a reform-ifjúság! Ha tudniillik akadna köztük, aki ebben látná hivatását!?)... Mi azt hisszük, hogy a reform-nemzedékhez vagy reform-ifjúsághoz való tartozás kelleke nem a 20, 30 vagy 40 életév, hanem az ifjú szív, a friss, egészséges, rugalmas krisztusi lélek, a fejlődő, a tisztuló, a megszentelődő, a másokért, a közért, az Úr ügyéért áldozni tudó, alázatos önmegtagadó élet, az egyház hivatása és érdekei felett féltő szeretettel őrökődő és virrasztó gondosság, a példaadó, az előjáró, képmutatás nélküli, hegyeket mozgató hit, amely nem a maga hasznát és érdekeit nézi, hanem egyedül Isten dicsőségét.

Igen, mi látunk és ismerünk az egyházban reformnemzedéket vagy reform-ifjúságot most is. Püspökök, egyetemi tanárok állanak az élükön. Vannak közöttük öreg bibliafordítók, ifjú egyházi

lapírók és szerkesztők, poéták és ügyvédek historikusok, nyelvtudósok és pszichológusok, írásmagyarázók és ifjúsági titkárok, prédikátorok és tanítók, orvosok és diakónisszák, egyszerű, csizmás presbiterok és kendős asszonyok, hittérítők és hagyományozók, imádkozók és énekesek. De ki tudná elsorolni! ? ... Ezek, mint Kálvinus János, először is szakítottak régi hiábavaló életükkel és Pál apostolként, amik nékiek valamikor kedvesek valának kárnak és szemétnek itélték a Krisztusért...

Nagy szüksége van az egyháznak erre a reformnemzedékre, ennek munkájára, verejtékes tusakodására, prófétáló szájára, álmokat látó szemére, önmagát elégető, földi mértékkel nem mérhető, kincsekkel meg nem fizethető szolgálatára...

Győzzön az egyházban minden vonalon ez a nemzedék, ez a sereg!... Az esperesek és gondnokok ezeknek élére lendüljenek és ezeket vezessék a tudományos világnézeti, gazdasági és politikai harcokon keresztül, túl: diadalra a bárány, a Krisztus királyi széke elé!...

Kósa Béla.

Theologiai akadémiákra (lelkészképző-intézetbe) felvehető hallgatók számának megállapítása és a segéd-lelkészek elhelyezésének biztosítása.

Az Egyetemes Konvent — az egyetemes tanügyi bizottság által a theologiák első évfolyamára felvehető hallgatók létszámának megállapítására és a segédlelkészek elhelyezése kérdésének tanulmányozására kiküldött bizottság javaslatára — a következőket határozta:

1. Az 1935—36. tanévtől kezdve további intézkedésig az első évfolyamra a budapesti theol. akadémián 16-nál, a pápai 10-nél, a sárospatakin ugyancsak 10-nél és a debreceni lelkészképző-intézetben 30-nál több református férfi-hallgató nem vehető fel. Ebbe a számba nem számíttatnak be azok, akik a tudományegyetemi vagy azzal egyenlőrangú főiskolai szakon abszolutóriumot szereztek, illetve a bölcsészeti fakultás volt hallgatói közül tanári szakvizsgát tettek. Ezek száma azonban az első évre felvehető számának 20%-át nem haladja túl. A theológusok száma a felsőbb évfolyamokon a többi theológiákról átjöttekkel legfeljebb 33%-kal emelkedhetik. A felvételek az egyházkerületi elnökség jóváhagyásával eszközölködnek. A theol. akadémiák, illetve a debreceni lelkészképző-intézet igazgatói kötelesek a félévi beírások megtartása után két hónapon belül mindenkor jelenteni a püspöki hivatalok útján az első évre beírt hallgatók pontos számát a Konventnek.

2. A theol. akadémiák tanári karai és a lelkészképző-intézet mind a felvételt jelentkezőknél, mind a tanulmányi előmenetel és erkölcsi magaviselet megítélésénél a legszigorúbb mértéket alkalmazzák, az erkölcsi és lelkiületi szempontból meg nem felelő hallgatókat erről a pályáról távolítsák el és más theologiák hallgatóit csak aggálytalan távozási bizonyítvány felmutatása mellett és gondos utánjárás után,

csupán rendkívüli méltánylást érdemlő esetekben vegyék át. Ugyanezeket a rendelkezéseket a második lelkészképzési vizsgálatot még nem tett segédlelkészekkel szemben is alkalmazni kell.

3. Az Egyetemes Konvent tudomásul veszi, hogy az országos zsinatnak 1255. sz. határozata alapján választott szanáló-bizottság a következő határozatokat hozta a segédlelkészek elhelyezése érdekében:

a) A megszállt területről jövő hallgatók a theologia elvégzése után kötelesek visszatérni egyházkerületeikbe.

b) Mindazok az egyházkerületek, amelyek lélekszáma az 1930-as népszámlálás adatai szerint a 3000-et meghaladja, kötelesek legkésőbb folyó évi október hó 1-ig segédlelkészt alkalmazni, aminek megtörténtéről az egyházkerületek folyó év végéig jelentést küldenek a Konventhez.

c) Az egyházkerületek a konventi missziói segélyből mindenekelőtt az egyházkerület területén lévő szórványokban és tanyákon működő missziói segédlelkészi állásokat szervezzenek és tartsanak fenn, csupán a megmaradó összeget fordítsák akár az egyes egyházmegyék, akár az egyes egyházkerületek missziói segélyére, avagy más missziói célokra. Az Egyetemes Konvent a missziói segély szétosztásánál a következő évtől kezdve az egyházkerületek lélekszáma mellett a szervezett missziói segédlelkészi állások számát is vegye figyelembe.

d) Azok az egyházkerületek, amelyek területén 5 km.-nél nagyobb távolságban 2000-nél több egyháztag él, kötelesek a folyó év végéig missziói segédlelkészi állást szervezni. Amennyiben az ilyen távolságban élő egyháztagok száma a 2000-es lélekszámot többszörösen meghaladja, kötelesek évenként egy-egy újabb missziói segédlelkészi állást szervezni mindaddig, míg minden 2000 lélek gondozására egy-egy missziói segédlelkész nem jut.

e) Két éven belül a 75. életévüket betöltött lelképásztorok kötelesek nyugalomba vonulni espedig az 1935 december 31-ig 77. életévüket betöltött lelképásztorok 1936 május 1-től, az 1936 december 31-ig 75. életévüket betöltötték 1937 május 1-től kezdődő hatállyal. A megszállt területről átjövő lelképásztorokra nézve azonban továbbra is fennáll az a követelmény, hogy új állomáshelyükön legalább öt évig tartoznak nyugdíjbamenetelük előtt szolgálatban lenni. Amennyiben az ilyen életkort elért lelképásztorok az esedékes év végéig nem adnak be nyugdíjazás iránti kérelmüket, ellenük a kényszernyugdíjazási eljárást meg kell indítani.

4. Az Egyetemes Konvent a szanáló-bizottság megkeresésére az egyetemes tanügyi bizottság által a theologus létszámcsökkentés és a segédlelkészek elhelyezése tárgyában kiküldött bizottság (a püspökök, továbbá Dr. Kováts J. István, Dr. Kállay Kálmán, Dr. Pongrácz József, Dr. Marton János, Dr. Sz. Kun Béla és Dr. Benedek Zsolt) megbízatását meghosszabbítja és a bizottságot megbizva azzal, hogy eme határozatok végrehajtásának gondos figyelemmel kísérése mellett a szükségessé váló további intézkedésekre nézve javaslatokat terjesszen az Egyetemes Konvent következő évi ülései elé.

Tudomány és irodalom

Egy fiatal élet rapszódíaja.*

Misi az iskolába jelkerül. — Rémséges tapasztalatok, melyek közt a kontraskriba, a préceptor úr, a sillabizálás és a grammatikusok mellett nem utolsó szerep jut a janitor korbácsának. — Közben Misi barátira tesz szert, aki őt sok rejtelmes dolog ismeretébe bevezeli. — Nagy siker a repetición.

Az iskolai esztendő akkoriban március elsejével kezdődött. A hónap első napján pontosan munkába állt préceptor s tanítvány egyaránt. Aki később jött, magára vethetett, ha a társaktól elmaradt.

Csokonai József khirurgus urat a hónap első napjaiban a költözködési gondok foglalták el s fiát csak a hónap második felében íratta be iskolába.

Misi lelke előtt egy ismeretlen és csodás világ képe bontakozódott, amikor hirtelen oly sok új benyomás előtt találta magát.

Ott volt mindenekelőtt az az irdatlan nagy öreg épület. Ennek vakolathullató falaira, ha hazulról kiszabadulhatott, addig is valami borzongató tisztelettel tekintett fel. Meg se gondolta volna, hogy ilyen roppant ház is lehet a világon. Csak a kémények számát nem lehet itt újra szedni. Hát még rajta a sok ablak! Nem is egy, de kettős sorban. Olyan ez az iszonytató nagy ház, mint téglaveres tollú óriás kottló s körötte szétszórtan a sok szalmafedelű viskó, mint tarkapihés csibesereg.

Ott aztán a széles bolthajtásos kapu felett az a négyszögletes torony, melynek nyitott ablakrésén át az utcára is kisárgállik a benne lógó csengő. Öröm volt annak szavát hallgatni mindig, ha akkor szólt, mikor az iskola környékére történetesen elvetődött. Hejh, ha valamikor azt a csengőt meghúzhatná! Nem többször, csak egyszer. Egyetlen egyszer. Próbálta volt is párszor szerit ejteni, hogy a kapu alá besompolyogva, a toronyba fellopakodjék. De ügyetlenkedésével mindig magára vonta valami szigorú diákúr figyelmét. Kezében sokágú korbács suhogott. Már a kapu alól kizavarta.

— Takarodj dolgozdra — ripakodott rá ez a haragos bácsi. — Akkor jöjj majd vissza, ha a hátulgombolós nadrágból már kinőttél.

Tagadhatatlan, akkoriban még ilyen divatú öltözéket viselt. De az már régen volt, tavaly volt. Ma azonban már hatéves fiú.

A korbácsos férfiú most is ott állt a kapu alatt s figyelte a ki- s bejárók forgalmát s a hozzá-fordulóknak útbaigazításokkal szolgált. Velük is jó szívet állt szóba. Menjenek fel jobbra a lépcsőn az emeletre. Amely ajtó felett ezt az írást látják: *Contrascriba*, ott nyissanak be. A beírást a kontraskriba úr végzi.

Misi foga megvacogott ettől a szótól: kontraskriba. Kiféle szörnyűséges ember ez? Neve hangzásából ítélve rémitően borzasztó valaki lehet. Mintha kavicsokat rágesálna az ember, mikor kiejti: kontraskriba, kontraskriba. Csakhogy bele nem török a nyelve.

* Részlet Dr. Nagy Sándornak fenti címen most megjelent, Csokonairól szóló regényes életrajzából.

A kontraskriba úr szobája után nem kellett soká keresgélni. Voltak elkésett szülők mások is. Ott állogáltak fiaikkal egy ajtó előtt. Várták, míg a sor rájuk kerül.

Az ajtó szüntelen nyikorgott, ahogy ki- s bejártak rajta.

Misi szeme nem tudott az ajtó felírásáról leszakadni s magában mormolgatta: *Contrascriba*, *Contrascriba*.

Nem lehet behízeglő egyéniség, schogy sem lehet, aki ilyen félelmetes néven hivatja magát. Ez volt Misi meggyőződése. De más társé is, ahogy a kép mutatja. Egyik-másik műzsatojást ugyanis az anyja csak a gallérjánál fogva tud hozzá beráncigálni. Pedig ugyancsak erősítik a szívét: *Jól félj!* Leharapja orrodát a kontraskriba út! Nem igen használ a bátorítás. Az apró szittyá acsarkodva feszíti neki csizmája sarkát a küszöbnek. Hasztalan. Erővel is belódítják az ajtón.

A sor Misikére került.

Ott állt a félelmetes úr egy magas lejtős íróasztal előtt. Csizmatorkig erő fekete köntös rajta, melyet a mellén valami harminckét fehér kötött-gomb tartott össze. Jól megbámulta Misi ezt a ruhát.

A kontraskriba úr kivette szájából a térdig érő hosszúszerű pipát és az íróasztal oldalához odátamasztotta. Elölépett s mosolygott. A khirurgus úrral kezét fogott, fiának meg egy jóízű barackot nyomott a fejére. Ilyen szíves volt vendégeihez a kontraskriba úr. Örült, hogy a khirurgus úrnak imhát ily nagy fia van. Éltesse Isten! Jófejű diák váljék belőle! Ami különben koponyája formájából ítélve remélhető is. Felül lapos, előre kidomborodó homlok, mint egy fiabölny. Tudja már a kontraskriba úr gyakorlatból, mi fejtől mi várható. Hétévi magántanítókodása alatt sok gyermeki koponya ment át a kezén.

A kontraskriba úr beírta Misi nevét, korát, valóságát és leendő osztálya számát egy nagy könyvbe, amely kitárva állt előtte a meredekes íróasztalon. Aztán kiverte a tintát kalamusából s azt a könyv belső hajlásának árkában végigfektette. A fogasról leakasztotta fekete köpenyegét — olyan volt az, hogy formája után könnyen szürnek is lehetett volna gondolni — és nyakába kavarintotta. Elöl lógó két pántlikáját dolmánya felett a hátán megkötötte. Fejére feltette háromszögletű kalapját s szólt.

— Khirurgus uram fiaeskáját majd csak már magam vezetem le a klasszisba.

Ilyen jó szívet volt a kontraskriba úr Misiéhez. Látnivaló, hogy csak a nevét választotta meg rosszul.

„Új rendszerű tankönyvkiadás.“

Írta Nagy Miklós, a szeghalmi református Péter András reálgimnázium igazgatója. Ez a könyv címe. Szerző a tankönyvkiadás reformja érdekében bocsájtja közre a füzetet. Pedagógiai részével nem foglalkozom. Ehhez nem értek. Több mint 30 éves tapasztalat alapján azonban engedje meg a szerző úr, hogy a tankönyvkiadás, helyesebben előállítás kérdéséhez hozzászólhassak. Külföldi útra indulok, így ez alkalommal nem tudok oly részletességgel foglalkozni a kérdéssel, mint azt ez a nagyfontosságú ügy

megkívánja. Miután azonban szerző úr a tankönyv-előállítás kérdéséhez olyan avatatlan kézzel nyul, amely méltán hívja ki az ellenszenvet a tankönyvkiadók ellen — merthízen a füzetben kimutatott tankönyv előállítási árak mellett, ma már minden tankönyvkiadó milliomos lenne — mielőtt teljes részletességgel foglalkoznék az „Új rendszerű tankönyvkiadás”-sal, csak egy példával szolgálok, amelynek minden adatát, ha kell, hitelesen vezetett üzleti könyvekkel támasztok alá.

„Elemi fizika” középiskolák III. osztálya számára. Írta: Nagy Miklós, a szeghalmi református Péter András reálgimnázium igazgatója. Megjelent 1929. A magyarországi református egyházak Egyetemes Konventje középiskolai tankönyvbizottsága 2089—1930. sz. határozatával a református középiskolák számára engedélyezte. Nyolc pályamű közül legjobbnak ítélve. A tankönyv tehát feltétlen jó. A tankönyv 7¼ iv. 5000 példányban nyomult. — Abban a jöreménységben, hogy minden református középiskola III. osztályában be lesz vezetve.

Előállítási önköltsége a következő:

13-as 42 kg. (63×95 cm.) simított nyomó papíros (1929-ben) 18,150 iv. 1000 iv. á 40-32 P . . .	731-80 P	
7¼ iv szedése (tisztességek munkabérek mellett) ívenként, á 40— P 1929-ben	290— P	
7¼ iv tördelése (142 ábrával, szedés mellé tördelve) 29 munkaóra, á 2-40 P . . .	69-60 P	
142 drb normál klisé, á 1-60	225-20 P	
Egyengetés a gépben 7¼ iv (1 iv, á 4-80 P)	33-60 P	
40,000 nyomás (1000 iv, á 5-60 P)	224— P	
5000 borítékpapíros (625 iv 80 kg.-mos fedélpapíros)	43-75 P	
Fedél szedése	3— P	
5000 fedél nyomatása	20— P	
5000 könyv füzése (45,000 iv hajtogatása, átütése, borítékolása	360— P	
Bírálati díj (két esetben)	160— P	
Írói tiszteletdíj	527— P	
	<hr/>	
	2,687-95 P	
A befektetett tőke ötévi 6%-os kamata	806-34 P	
összesen	3,494-29 P	
A fenti befektetéssel szemben három év alatt eladtunk 505 drb fizikát, á 4— P	2,020— P	
Ebből leszámítandó 35% könyvkereskedői jutalék	707— P	1,313— P
Két év alatt a mai napig 2-50 pengő ár mellett eladtunk 108 darabot	270— P	
Ebből 30% könyvkeres- kedői jutalék le	71— P	199— P
Öt év alatt tehát a fizikából befolyt		1,512— P

Ne tessék megbotránkozni a felszámított kamat miatt, merthízen a reális számítás az volna, ha minden évben tőkésítenénk a kamattal a befektetést. Nem tesszük. Azon se tessék megütközni, ha akár a szedésnél, akár a tördelésnél nagyobb költségeket állítok be, mint a szerző úr. Hogy a szerző úr honnan veszi a számításokat, nem tudom. Kénytelen vagyok azonban megjegyezni, hogy bárki is légyen szerző úrnak nyomdai számításokban a tanácsadója, ajánlom neki, hogy tanulja meg jobban a mesterségét. Azok a nyomdai számítások, amelyek szerző úr füzetében foglaltatnak, még a mai agyonkonkurált nyomdai viszonyok közt sem állhatják helyüket, még a legnyomorultabb nyomdának nevezett putikban sem, ahol az azelőtt ócska vassal és tollal kereskedett és most nyomdásznak felesapott polgártárs 5—6 évig nyomorgat inassorban 4—5—6 szegény református gyereket, hogy felszabadulása után kitegye az utcára és újabb áldozatok kikészített bőrén gyarapítsa a családi vagyont.

Végül ez alkalommal, mielőtt a füzetnek a tankönyv készítését és kiadását magában foglaló részével teljes egészében részletesen foglalkoznék, csak azt jegyzem meg: teljesen egyetértek szerző úrral atekintetben, hogy ha egy tankönyvből évenként el lehetne adni 20—30—40,000 példányt, bizony lényegesen olcsóbbért lehetne előállítani.

De vajjon lehet-e, belenyugodnának-e abba a tanár urak, hogy a tankönyvek uniformizáltassanak? Alig hiszem. Mert több felekezet van s mindegyik féltve örködik a maga hite felett s bizony hitének szellemét sokszor még a számtanba is bele tudja vinni.

Vetített képek, faliképek, modern újítások, mind érdekes reform elgondolások. Lehet, hogy ezek is beválnak. Nem értek ehhez. Egy azonban bizonyos, hiába hallgatom én rádióan a vasárnapi istentiszteletet. Pedig ez is milyen modern, egyszerű, olcsó, érdekes és praktikus. Egy lelkész látja el az egész országot vagy talán az egész világ reformátuságának vasárnapi lelkiszükségletét. De bizony nem érzem én magamat oly közel az én Istenemhez és Jézusomhoz, mintha elmegyek az Isten házába, ahol együtt vagyok az én atyámfiaival az én lelkipásztorommal és bizony csak itt kapja el az ember lelkét az igazi áhitat, az igazi istenfélelem.

Egyelőre csak ennyit.

Dózsa György.

Hét év a kannibálok földjén. Molnár Mária leveleiből összeállította és bevezetéssel ellátta: Iványi Lajos.

Mikor ezt a címet elolvassuk, egy kis enyhe borzadály szalad végig a hátunkon. Kannibálok — emberevők között eltölteni hét esztendőt — ez még gondolatban is az „idegeinkre megy”. De mikor végigolvassuk ezt a könyvet, az idegeink szép lassan lecsendesülnek és a lelkünkben szétárad az evangélium boldog öröme. Pedig ez a könyv az „Apostolok cselekedeteiről írott könyv” egyszerű, tiszta biblíás nyelven íródott, mégis a legnagyobb élmény a számunkra. Az a rendületlen hit, amely eltöltötte ezt a Jézusnak szentelt rajongó asszonyi lelkét, eleven erővel lüktet a keresetlen szavakban és gyönyörű, gazdag, áldott élménnyé válik számunkra ez a könyv, mikor egyfolytában végigolvassuk. Milyen nagy ez az asszony ebben az apostoli munkában és milyen

magától értődő természetes egyszerűséggel írja le ennek a nagy, áldott, szent munkának történetét. Olvassátok el, hogyan írja le azt a szegény framböziás beteget. Mi lehet ez a nyavalya? fogalmam sincs róla, soha hírét sem hallottam, de valami undorító lehet, mert gennyes váladékkal jár. És ezt a sebes, piszkos, talán bűzös gyermeket saját kezével mossa le ez a krisztusi asszony, mert bennszülött társai is utálnak hozzányulni. Ahogy ezt Molnár Mária elmondja — egyszerűen csak elmondja — nem tesz hozzá a maga lírai hangulatából semmit, az maga egy megrázó dráma. Lírai hang nem muzsikál ki könyvének egyetlen sorából sem, mégis a legszebb lírikus olvasmány. Működését sehol sem domborítja ki, áldozatát nem húzza alá, önmagát soha sehol nem tolja előtérbe, mégis mindenünnen felénk dobog egy nagy, önfeláldozó, halálig hűséges asszonyi szív. Minden ritmusában Jézus üzenete lobog:

„Tegyetek tanítványokká minden népeket.” Ez az asszony sokszor csak kemény deszkán hált, feje alá ládát tett, de mégis, mindig mindenütt Jézus ölében aludt. Ezt tudta, hitte, érezte maga is, azért soha nem rogyott össze, soha nem siránkozott, nem kételkedett, nem aggodalmaskodott. Dolgozott. Isten áldott országát építette. Nem fáradt el soha. Mi, akik itthon vagyunk kényelemben — óh, milyen kényelemben és jólétben — a magunk kis életével eltelve és lázongunk, ha kalács helyett kemény kenyert kell ennünk a kávéhoz, mennyire el kell pirulnunk, mikor azt izeni haza Molnár Mária: Magyarországon mindig késnek az emberek. Nem vádol, nem ostoroz, nem harsog, csak ennyit mond végtelen szelíden, de nekem ettől az üzenettől nehéz lesz a szívem. Ez az üzenet mindnyájunknak szól, akik még nem értettük meg, nem tudjuk, nem akarjuk tudni, mi az: Evangéliumot terjeszteni a vadak között?

Olvassátok el testvéreim ezt a könyvet. És ébredjétek rá, mit jelent az, hogy Magyarországon mindig késnek az emberek.

Pap Ilona.

„Hét év a kannibalok földjén” címen jelenik meg április hó elején a Református Külmisziói Szövetség diszes kiállítású új kiadványa 200 oldalon, számos eredeti illusztrációval. Molnár Mária Mánusz szigeti misszionáriusnőnk hét évi, izgalmaival és érdekességgel teli munkájáról szól a könyv. Molnár Mária levelei alapján Iványos Lajos állította össze a könyvet. A mű előfizetési ára 1:50 P, mely összeg legkésőbb április 15 ig beküldendő a következő csekk-befizetési lapon: Magyar Református Külmisziói Szövetség Hajnal kiadóhivatala, Budapest, 21,089. A könyv bolti ára 2 pengő lesz.

Dr. Veress István, a debreceni református tanítóképzőintézet igazgatója: Az ifjúságtanulmány lényege és módszerei. Szerző kiadása.

Figyelemre méltó és tanulságos írás fekszik előttünk Dr. Veressnek, az ismert pedagógusnak tollából. Legújabb kiadványában az ifjúságtanulmány lényegével és módszereivel foglalkozik. A fiatal emberi csemetének testi és lelki adottságainak ismerete nélkül nem nyújthatjuk eredményesen a nevelés elemeit. Míg régebben csupán a még nem iskolaköteles s idővel azután az iskolaköteles gyermeknek testi és lelki életét tanulmányozták, addig az ifjúságtanulmány lehetőleg összképet akar adni a serdülő

tudatról, az ember lelki fejlődéséről azon korig, amíg az ifjú a felnőttek korába lép be, amikor olyan könnyen sodródik örvényekbe. Ez a kritikus átmeneti kor fokozott nevelői körültekintést és ápolást igényel. Az ifjúságtanulmány a legújabb, még fejlődésben levő, a kezdet nehézségeivel küzdő pedagógiai tanulmány. Gyakorlati tudomány, magában foglalja az ifjú ember testi- és lelki életére vonatkozó összes kutatásokat. A kutatás felöleli az antropometria és antropológia, az ifjúság lélektanának, az ifjúkor pszichopatológiájának, mint különösen fontos szempontnak a területét. Ezen hármas területen a szerző átfogó irodalmi felkészültséggel, tudós alaposan kalauzolja az olvasót. Mint gyakorlati pedagógus, a vezetése alatt álló intézet növendékei körül tett tapasztalatai alapján hasznos utasításokat ad a profilaxis szempontjából. Egy külön fejezetben érdekesen és kimerítően jellemzi a mai ifjúságot, testi és lelki életének különös megnyilvánulásait, előnyeit, gyengéit és fogyatkozásait. Az ifjúságtanulmány többféle módszerei közül ki kell emelnünk a legelőször Stanley Hall által alkalmazott „Névtelenül kitöltött kérdőívek” módszerét. Az ifjúság mentális állapotának, az intézet szellemének megismerése végett szerző ezen új módszerrel kísérletet tett az ő intézetében. Az ifjaknak őszinte vallomásaiból a tanár sok hasznosítható gondolatok meríthet magára nézve is. Megérdemli szerzőnek ez a dolgozata, hogy a kérdés aktualitásánál fogva mennél szélesebb körökben találjon elterjedést.

A **Heidelbergi Káté** hatodik átnézett kiadása megjelent. A tiszántúli református egyházkerület megbízásából fordította és jelen alakjában sajtó alá rendezte Erdős József, a teológia doktora és professzora, aki a csonkítatlan, teljes és őseinktől kegyeletesen *őreg Káté* névvel megtisztelt hitvallási könyvet elsőben még 1884-ben tette közzé. Lugoson nyomtatott kiadványában. Eszerint a mostani hatodik kiadás úgyszólván félszázados jubiláris kiadásnak tekinthető.

Az *őreg Káté* jelenlegi kiadása, az előző kiadástól annyiban különbözik, hogy a történelmi bevezetése és az irodalmi tájékoztatója részletesebb (1—25 lap); a kátészöveg fordítása szabatosabb, a szentírásbeli bizonyosságok az átdolgozott magyar bibliafordítás szövegéből valók; továbbá az egész mű beosztása, jegyzetekkel ellátása korszerűbb és úgy a tanítás, mint a templomi magyarázás és iskolai használat szempontjából megfelelőbb, mint az előző kiadások voltak. A stílusa oly világos, érthető, mintha közvetlenül, eredetileg magyar nyelven írta volna a fordító. Megérti és megtanulja könnyedén az iskolásgyermek, a konfirmáns növendék, az ifjúság; értelemmel, áldásos módon olvashatják hitök erősítésére, hitvallási öntudatuk szilárdítására, épülésére, jobbulására, vigasztalásul, bátorításul, buzdításul, a felnőttek, öregek egyaránt. Értsük meg mindnyájan, mit jelent a *hitvallásos*, öntudatos reformátusság, amelynek védőbástyája volt a múltban, hatalmas szellemi, lelki, erkölcsi fegyvertára és kincseshányája a jelenben és tántoríthatatlan kalauza a jövőben a mi heidelbergi Káténk, amely az egyetemes református keresztyén egyház hitvallása.

A mű buzgó terjesztését ajánljuk lelkészeink, presbitereink, tanítóink, egyháztagjaink pártoló ügyelmébe.

Hírek az egyházmegyéből

ALSÓSZABOLCS-HAJDUVIDÉKI EGYHÁZMEGYE.

Református ifjúsági nap Balmazújvároson. Folyó évi május 5-én a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek (KIE) egyik lelkes és hivatalos munkása Dobos Károly lelkész, régi barátjának: Kósa Bélának meghívására ifjúsági napot tartott Balmazújvároson. A balmazújvárosi egyházak lelképásztoraí és a presbitériumi szeretettel és örömmel fogadták Dobos Károlyt, aki délelőtt külön az ifjak és külön a felnőttek gyülekezetében is végzett szolgálatot. Délben a város vezetőinek (egyházi és világi) társaságában közebéden vett részt, amikor Kósa Béla üdvözölte és bemutatta őt. Dobos Károly az üdvözlésre adott köszönő válaszában rámutatott arra a nagy felelősségre, amely a magyar református intelligenciára hárul az ifjúsággal, az egyházzal és a vallással kapcsolatban. Kérte a közreműködést a KIE-munkával kapcsolatban is. Az ebédet hasznos eszmecsere követte.

Délután a szép számmal összegyülekezett ifjak és presbitérium előtt, továbbá az előadásról semmi szín alatt elmaradni nem akaró felnőttek — különösen bibliaköri tagok — előtt Dobos Károly részletesen ismertette a magyar református ifjúsági egyesületi munkát és annak áldásait. Bibliaolvasó útmutatót osztott ki és ifjúsági lapokat. Kósa Béla bibliamagyarázata után az önként jelentkező lelkes ifjakból megalakult a Balmazújvárosi Református Keresztyén Ifjúsági Egyesület.

Hajtsuk le csendesen a fejünket és kérjünk sikert erre a kimondhatatlan áldásokat hordozó és jelentő munkára!...

Egyházmegyei KIE konferencia Hajdúböszörményben. Akik magyar református anyaszentegyházunk jobb jövőjéért aggodalmaskodva fáradoznak, csak örömmel és nagy megnyugvással vehetik tudomásul, hogy ma már ilyen is létezik: egyházmegyei KIE konferencia... Elismertetést és szentesítést jelent ez minden magyar református ifjúsági munkára, és munkásra, viszont: komoly elkötelezetést mindazon lelképásztorokra nézve, akik gyülekezeteik ifjúságával nem törődve, még mindidáig nem voltak hajlandók őket egyesületekbe tömöríteni s velük külön foglalkozni...

Hajdúböszörményben április 28-án nem kisebb tekintélyek, mint Dr. Baltazár Dezső püspök urunk, Bartha László esperes, Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi- és Molnár Zoltán egyházmegyei belmissziói előadók pecsételték el a KIE-munkát nemcsak megjelenésük, hanem a konferencia összehívása, rendezése, irányítása által a református egyház egyik legfontosabb munkaágának...

Püspök urat megérkezésekor az egyház és a város vezetősége fogadta a Bocskay-téri parochia előtt, ahonnan Bartha esperes és Szolnok Gerzson lelkész-elnök üdvözlő szavai után a templomba vonultak, ahol a gyülekezet felállással fejezte ki püspöke s egyben városának szülöttje iránti tiszteletét... Dr. Ferenczy Károlynak megrázó erejű ígéhirdetése után Bartha L. esperes a gyülekezet előtt is üdvözölte

a Püspök urat, miközben a konferencia célját így rajzolta meg: új munkamező útján vagyunk, mert az eddigi munka nem adta meg, ami után vágytunk. Új ének illik szánkba, új munkához megújult szívű emberekre van szükség. Dr. Baltazár Dezső a meghatódottság érzésével — mely természetes és érthető velejárója minden egyes szülővárosában való szereplésének — köszönte meg az üdvözlést; a konferenciát megnyitó beszéde további során pedig a minden ifjúsági megmozdulást és szervezkedést kísérő lobbanékonyságtól és indulatosságtól óvta a KIE-munkát, amely most már homlokterbe került s ezekkel szemben a szelidség és az alázatosság krisztusi vonásait és eszközeit jelölte meg a további fejlődés és haladás legbiztosabb és legeredményesebb feltételeiül... Ezután dr. Juhász Nagy Sándor, a debreceni egyház főjegyzője előadása következett, aki logikus okfejtéssel mutatott reá a mai fiatalság legnagyobb lelkiszükségletére, ami egyben mindenél előbbvaló: a hit nagy fontosságára és megtartó erejére... Előadása után a konferencia két csoportra oszlott. A vezetőknek az egyház tanácstermében Ferenczy Károly tartott a felelősség súlyát a vezetők vállaira ránevezítő előadást, melyet élénk eszmecsere követett... A fiatalsággal a KIE-otthonban Dobos Károly foglalkozott nagy hozzáértéssel és szeretettel, meggyőzően rajzolva eléjük Jézus csodás személyiségét, mint az ifjúság egyetlen s igazi eszményképét...

Délben 150 terítékes ebéd volt a KIE-otthon nagy- és egyik kisebb termében, a lelki tápláltság után jó kedvvel és étvágygal fogyasztották a vitéz Kőszegi Frigyesné leányegyesületi elnöknő által főzött s „leányai” által felszolgált izletes ebédet. Ebéd után a konferencia tagjai megtekintették a Kálvineumot. A délután többi részében beszámolókat hangzottak el az egyes helyeken folyó KIE-munkákról, egyben komoly és hatalmas bizonyosságtevések fiatal emberek ajkáról a Krisztushoz nyert új élet lehetőségéről, győzedelmes voltáról és boldogságról... A konferencia Szabó Gyula hitoktató-lelkésznek, az ottani KIE megszervezőjének és elnökének bibliamagyarázatával zárult, melynek elhangzása után megkezdődött a búcsúzkodás. Ki vonaton, ki szekeren, ki biciklin, vagy gyalog indult vissza szent elhatározásokkal és hatásokkal lelkében Nánásra, Szoboszlóra, Hadházra, Nádudvarra, Földesre, Hajdúszovátra, Nyiracsádra, Mártonfalvára és Debrecenbe, hogy vigyék haza és terjesszék tovább a szent tüzet... Legyen rajtok Istennek áldása!

Feeskejárás Hajdúhadházon. A fagyosan komor, hideg téli napok után nehéz szívvel várja a küzdelembe olyan sokszor belefáradó ember az első tavaszi napsugár új életet pezsdítő csókját. Nyomában olvad a fagy, a téli reménytelen kopárságot fokozódó tempóban hódítja meg a jövő ígérete, a győzmes élet. Hírnökei ennek a suhanva repülő fecskék.

Magyar életünk dermesztő telében aggódó szemek milliói lesik a már oly régóta késő, békés boldogságot jelentő, megújuló magyar élet hajnalhasadását.

Amikor csicseregve végigrepül a falun házaink felett az első fecsképar, szinte felujjong a szívünk és megüt bennünket egy megmagyarázhatatlan érzés: itt vannak a fecskék. Elnézem a fecskéket, amit nagy lendülettel hordják meglankadás nélkül a jö-

vendő építőanyagát. Rágondolok egyházunkra és hazánkra: óh nehéz szívvel várjuk, hogy megjelenjenek már itt is egyszer a várva-várt magyar jövőendő első hírnökei, a magyar fecskéik.

Május 5-én ilyen feckerepülésben gyönyörködhattunk Hajdúhadházon. A Nyíregyházi Leánykálvineum tanítónőképzőjének kilencven növendéke kelt szárnyra, hogy ragyogó ifjúságának üde, erőteljes lendületével szálljon át a népes Hajdúhadház falai közé. A tiszta, békés derű isteni érzését hozták magukkal. Egy napra ünnepi hangulat ömlött el az egész közönségen. A gondterhelt arcok egymásután derültek fel. A reménytelen vonásokat minden arcról elűzte az erős hittől átfűtött, ártatlan élet erejének, boldogságának látása. Aki ennek a napnak felejtethetetlen élményeiben részesülhetett, valami csodálatos lendületet nyert a jövőendő küzdelemhez, megerősödő hitet, hogy lesz egyházunknak és hazánknak megújuló tavasza.

Dr. Ferenczy Károly igazgató vezetése mellett jött át a kilencven növendék és a tanári kar Hajdúhadházra. Ünnepélyes fogadtatás után a templomban Porzolt István újfelhértői lelkész-esperes hirdette az Igét; itt két számmal szerepelt az intézet énekkara. Ebédre a gyülekezet élőhitű családjai látták vendégül a leánysereget a cserkészek kalauzoslása mellett. Délután 5 órai kezdettel a közsegháza emeleti nagy tanácstermében zajlott le egy kilenc számból álló olyan műsor, amelyben nagy városok közönsége is csak nagyon ritkán részesülhet.

Az intézet énekkarának két énekszámra vezette be a műsort, Ezután Romhányi: „Varjúdál”-át adta elő a szavalókórus kb. 60 növendéke olyan erővel, hogy beleremegett a hallgatóság szíve. Volt itt a műsoron ritmikus tornabemutató, Molnár Éva II. o. növendék Chopin op. 7. 10. valcert játszotta olyan rutinnal, hogy elcsodálkozott bele a hallgatóság, nagy ígéret; Mécs László: „A mindenség balladája” c. versét szintén a szavalókórus adta elő; az énekkar ismét két számot adott elő Vikár Sándor énektanár szerzésében és vezénylese mellett; majd a hajdúhadházi polgáristák egy táncjelenete tette élvezetessé a műsort, hogy „Rózsafán termettél” c. lakodalmas jelenet bájos kedvessége fejezze be azt. Ebből meg kell említenünk a szereplők közül Kiss A., Molnár E., Péter M., P. Kovács Piroška, Járossy Nóra, Fekete Gizella és Szomolnok M. szereplését, a többitől csak annyit, hogy játékuik nagyon széd volt. Külön emeljük ki Faragó Juszti V. o. növendék táncszámát, amelyet bizony többször meg kellett ismételnie. A közönség zajosan ünnepelte a megjelent dr. Kiss Ferenc ny. professzort a Kálvineumok megteremtőjét.

Ennek a napnak megrendezéséért a vendégeken kívül a vendéglátó Molnár Zoltán hajdúhadházi lelkipásztor és neje, továbbá Csósz Ferenc igazgató és munkatársai nevéhez kell hálás köszönetet fűznünk.

Elingott az ember lelke a múlt édes kedves emlékein, amelyek felemelőek voltak, feledtették a jelen sívár, nehéz harcát és bizakodó erős hitet ébresztettek a hallgatóságban, hogy lesz még megújulás. — Áldott magvetés volt a hajdúhadházi feckerepülés; Istenhez feltekintve várjuk a magyar tavasz jöttét egyházi és nemzeti életünkben egyaránt.

Jóász.

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

A beregi református egyházmege április hó 25-én tartotta meg tavaszi közgyűlését Vásárosnaményban. A közgyűlés kiemelkedő része az újonnan választott tisztviselők, köztük Pécny Szabolcs főispán úr ömeltóságának a gondnoki tisztségbe való beiktatása volt. Kelemen Gyula esperes mélyenjáró beszédben üdvözölte és iktatta be a köztisztviselőben álló új gondnokot, átadva neki hivatali pecsétjét. Üdvözölték még szívből jövő, keresetlen szavakkal Gacsályi József lelkészi tanácsbíró a lelkészek, Papp Imre világi tanácsbíró a világi tagok, Alacs Dániel igazgató, világi tanácsbíró a tanítók és Huszti Lajos presbiter a presbiterek nevében.

Pécny Szabolcs beiktatott gondnok az üdvözlésekre adott válaszában rámutatott arra, hogy nagynevű elődjének dr. Gulácsy István úr ömeltőségének elévülhetetlen érdemei vannak a csonka-beregi egyházmege megszervezése körül. A fáradságot nem ismerő hű munkás példája nyomán akar haladni és munkálkodni — mint az isteni elhivatás részese — a vallásos és hazafias érzés növelésére, az egyházmege felvirágoztatására.

A tisztviselők beiktatása után, amelynek ünnepélyességét csak fokozta országgyűlési képviselőnek, dr. Tomcsányi Vilmos Pál ömegtisztóságának közgyűlésünket megtisztelő jelenléte, következett rendre a tárgysorozat ügydarabjainak a tárgyalása, a bizottságok megválasztása. A béke jegyében indultunk el, haladtunk előre és érkezünk meg a véghez.

Déli közebed és szünet után közigazgatási bírósági ügyek tárgyalattak. (Főjegyző.)

BIHARÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGE.

A Csonka-Bihari Érmelléki egyházmege rendkívüli közgyűlése. Az egyházmege április 10-én tartott közgyűlése elhatározta volt, hogy a Fráter László egyházmegei gondnok lemondása folytán megüresedett gondnoki székét a szintén megüresedett két tanácsbírói tisztséggel együtt sürgősen betölti.

A presbiterium egyhangú bizalma vitéz dr. Nadányi János bihari alispánt ültette az egyházmegei gondnoki székbe, akinek beiktatása lélekemelő ünnepe keretében, redkivüli közgyűlésen ment végbe május 14-én a Biharmegei székházban. Az egyházmegei közgyűlésen jelen voltak dr. Szilágyi Lajos főispán vezetésével a vármege tisztviselői és együtt örültek az alkotó tagokkal annak, hogy az egyházmege hivatott vezetést talált.

Az ünnepi közgyűlés után közebed volt, amelynek különös kedvességet adott az, hogy jelen volt azon kísérettel a Püspök úr is, aki ebben az időben Berettyóújfaluban járt, a polgári iskola tornatermének alapkövét tette le.

Ugyanakkor iktatták hivatalukba Andó Ferenc lelkészi és Dobra Sándor világi tanácsbíró is, akiknek személyében szintén igen méltókra esett a presbiteriumok egyhangú bizalma.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

A hevesnagykunsági egyházmegye május 19-én, vasárnap Karcagon; 21-én, kedden Tiszafüreden; 26-án Tiszakürtön ifjúsági konferenciát rendez.

Részletes program és tudnivalók lapunk végén, a hivatalos értesítések között találhatók.

Rákóczi-falvai református egyház Virágvasárnap este nagy „Rákóczi-estet” rendezett, melyen az igét hirdette és emlékbeszédet tartott Páll Dezső lelkész. Az est műsorán voltak még szavalatok, szóló- és karének-számok. Az estén begyült perselypénz a Rákóczi-szobor javára fordítatik.

A **rákóczi-falvai református leányegyesület** kézimunkákkal ajándékozta meg az egyházat, amely kézimunkák árából a leányok a lelkésznek a vezetése mellett templomi fekete gyász behuzatot készítettek a templom részére, áldja meg az Isten a jószívű, hűségese sáfárokat.

A **rákóczi-falvai református egyház** a húsvéti szent ünnepekre előkészítő áhitatokat és előadásokat tartott a bűnbánati hét minden estélyén a templomban.

KÖZÉPSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

A középszabolcsi egyházmegye április hó 25-én tartotta Nyíregyházán közgyűlését, amelynek kiemelt pontja a főgondnoki beiktatás volt. Az egyházmegye bizalma nagy szótöbbséggel hívta el a fényes tisztségre Dr. Nánássy Andor v. országgyűlési képviselő, egyházmegyei tanácsbíró. Porzsolt István esperes üdvözlésében rámutatott arra, hogy harminc év önzetlen munkájának az eredménye az a bizalom, amellyel az egyházmegye az új gondnokot körülvette. Az eskütel után Dr. Nánássy Andor megköszönve az egyházak bizalmát, székfoglaló beszédében rámutatott arra, hogy a világháború ütötte sebek még mindig nem gyógyultak be, a gazdasági válság nem javult, a társadalmi és szociális bajok nem enyhültek, a kapitalista rend évezredes szerkezeté alapjaiban rendült meg, ezeknek következményeként az erkölcsi alap is végveszélybe jutott. Az általános bajok mellett a magyar széthúzás még most is gyengíti a nemzeti erőket. Keresztyéni magunkbaszállás még ma sincs. A modern kutató tudomány pedig ma sem tud az erkölcsi életnek jobb fundamentumot találni a hitnél, vallásnál, így főkötelesség a hitélet erősítése, a felekezeti béke megteremtése. Célja lesz a szakadékok felett járható hid építése. Megállapítja, hogy egyházaink nagy részére az elbírhatalatlan anyagi teher jórészt az iskola építésekből szakadt. Kulturális áldozatainkért nem elég az állami intézkedés, amely eddig az egyházi adó együttes kezelés bevonásával a tanítói fizetés előlegezését eredményezte. Főkötelessége lesz az állam tehervállalásának szorgalmazása. Munkájában mindig szembe előtt fog lebegni a munkában mindenki előtt járó szeretett püspök urunknak februári körlevele.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után az üdvözlések sorát Dr. Benedek Sándor, a közg. bíróság másodelnöke, mint a tolnai egyházmegye gondnoka nyitotta meg, a kit aggkora dacára sem tartott vissza a távolság, hogy a megválasztás feletti örömeinek kifejezést ne adjon. Bartha László esperes az alsószabolcsi egyházmegye üdvözlését tolmácsolva kérte, hogy a történelmi fejlődés útján vigye előre

az egyházmegyét. Dr. Borbély Sándor tanácsbíró, a felsőszabolcsi egyházmegye üdvözlését hozta. Dr. Sörös János, a nagykállói egyháztanács élén megkapó beszédben ünnepelte az új gondnokot, kérve, legyen fáklafény a szomorú magyar éjszakában. Szoboszlai Papp István újfahértői főgondnok a szülőföld üdvözlését tolmácsolta. Orosz Tamás az egyházmegyei lelkészegyesületnek, László Zoltán a tanítóegyesület ünnepi érzéseit festették meg. A tárgysorozat lepergése után a Leánykálvineumban 120 terítékes ebédnél az üdvözlések újra megindultak, ahol Porzsolt István esperes az első pohárköszöntőt a főméltóságú Kormányzó úrra mondotta. Ebéd után kezdődtek meg a bírósági ügyek, ahol sajnálattal kellett látni, hogy az anyagi leromlás mellett, nagy a lelki leromlás is, amely jórészt indító oka a bírósági ügyeknek.

NAGYKÁROLYI EGYHÁZMEGYE.

A nagykárolyi egyházmegye tavaszi rendes köz- és bírósági ülést Mátészalkán tartotta f. év április 24-én.

A közgyűlésen teljes számban jelen voltak a tiszviselők és az alkotótagok. A tárgysorozat a rendes folyóügyekből állott.

A bírósági ügyek közül a mérki díjlevél ügyben határozott ismételt a bíróság, a lelkész áthelyezésének az ügye azonban más pap-ökkel együtt időszaki tanács elé utaltatott. A panaszkodó egyháztagok azonban elvesztve türelmüket, tömegesen bejelentették az egyházból való kilépésüket.

Sajnos, hogy bírói ügyvitelünk hosszadalmassága és a szinte végnélküli felebbezések lehetősége idejuttatnak egyes gyülekezeteket.

A nagykárolyi egyházmegyei papnék szövetsége április 24-én tartotta összejövetelét Mátészalkán, Főris Lajosné esperesné vezetésével.

Az országos szövetség részéről Fazekas Lajosné titkárnő tartott lelket gazdagító előadást, ismertette a papnék helyzetét és munkakörét a női szövetségi munka megindítására és vezetésére nézve.

A jelen voltak egy áldott nap kedves emlékével tértek vissza otthonaikba.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

A szatmári egyházmegye közgyűlése. Nagy érdeklődés előzte meg és fokozott figyelem kísérte a szatmári református egyházmegye április 26-án Fehérgyarmaton tartott közgyűlését, mivel ekkor elnökölt először Tóth Sándor, mint új esperes. Teljes számban gyülekeztek össze: a tisztiakar, a lelkészek, a tanító-képviselők és egyházi kiküldöttek, hogy szemlét tartsanak az egyházmegyének a különböző jelentésekből feltároló jelen helyzete felett és döntsenek a közgyűlési megerősítést igénylő ügyekben. Zsoltár-ének, az esperes Bibliaolvasása és imádsága után Dr. Gaál Endre állott fel s rövid, de tetszéssel fogadott beszéddel megnyitotta a közgyűlést. Az esperes első jelentése nyomán erősödött az a megnyugtató érzés a közgyűlés minden tagjában, hogy a mai sokrétű élet tornyosuló zürzavaros kérdései a kipróbáltan élesesű, bölcseszívű és szerencséskezű kormányos irányítása és vezetése alatt kedvező megoldást nyernek. Kegyeletes megemlékezés történt a nemrég elhunyt Antal Géza dunántúli püspökről, a közismert és közkedvelt Kocsis József sonkádi lelkészről, vala-

mint a puritán egyéniségű Kormány Lajos világi tanácsbíróról. Az esperesi jelentéshez Dr. Madarassy Géza, a tatárfalui egyház kiküldöttje szólt hozzá, indítványozva, hogy foglaljon állást az egyházmegye a polgári házasság fenntartása mellett. Indítványa elfogadott azzal a pótlással, hogyha a felekezetek közötti surlódásokat, amelyek a nemzeti életét gyöngítik — el akarjuk kerülni, akkor a reversális törvényt kell eltörölni. A tanügyi bizottság jelentését az új előadó, Kósa Zsigmond ismertette. Jóleső érzéssel és reménységgel vette tudomásul a közgyűlés, hogy a félelmi minősítés szerint az egyházmegye tanítóinak több mint fele kitünő eredményt ért el iskolájában. A számvevőszék jelentését Szabó Tibor, a belmissziói bizottságát Sipos Károly olvasta fel. A többi ügyek G. Szabó Mihály, Takács Sándor, Török József, Dr. Torday Sándor és Dr. Kovács Lajos előadásában kerültek tárgyalásra. Ez alkalommal működött először az egyházmegyei tanács és bebizonyult, hogy nagy szükség van rá.

GYÁSZROVAT

Somogyi József dombrádi református lelkész, a felsőszabolcsi egyházmegye tanácsbírója május hó 4-én életének 73. évében hosszas szenvedés után visszaadta neves lelkét Teremtőjének. Az édesapát nagyszámú családja, a mindvégig hű pástort gyülekezetének minden tagja gyászolja. A gyászolók fájdalomban őszinte részvételt osztozunk.

Papp Károly tiszainokai lelkész, életének 74-ik évében, 50 évi lelképásztorkodása után, május 9-én elhalt. Áldott legyen emlékezete.

Nagy veszteség érte **Veress Károly** nyírturairi lelkészt. Leánya: **Bartha Jenőné sz. Veress Ilona** életének 26., boldog házasságának 8. évében, 1935. április 30-án meghalt. Temetése 1935. május 1-én volt Kemecsen. Lelkésztestvérünk gyászában őszinte együttérzéssel osztozunk.

KÜLÖNFÉLÉK

Levél.

Dr. Koechlin Alfons, a Keresztény Ifjúsági Egyesület Világszövetségének ügyvezető elnöke, folyó évi május hó 1. napján Debrecenben, a Kollégium dísztermében változatos és tartalmas műsoros estély keretében nagy és méltó érdeklődés mellett értékes előadást tartott. A kiváló és ügybuzgó hitsorsosunk ebből az alkalomból a Dr. Baltazár Dezső püspökhöz a következő levelet írta:

Basel, 1935. május hó 9.
Martinskirchplatz 3.

Dr. Baltazár Dezső püspök úrnak
Debrecen.

Mélyen tisztelt Püspök Úr!

Őszintén sajnálom, hogy Debrecenben való rövid tartózkodásom alkalmával nem lehetett szerencsém Önt meglátogatni és Önnel beszélgetni; úgyszintén a magyarországi református konventen való fogadtatásom — amelyet nagy megtiszteltetésként értékelni tudok —, nem nyújtott alkalmat a személyes szölgésre.

Méltóztassék tehát megengedni, hogy írásbélileg adjak kifejezést hálás köszönetemnek azért, hogy az én Debrecenbe való meghívásomhoz és az ottani előadásom meg-

tartásához beleegyezését adni szíveskedett. Az Önök városában tett látogatásom és a református élet eme közép-pontjában az egyházzal, egyetemmel, theologiai fakultással és a Keresztény Ifjúsági Egyesület munkájával való személyes érintkezésem felettébb értékes volt. És alig tudok méltó hálával visszagondolni arra a nagyvonalú vendégszeretetre és személyes szeretetreméltóságra, amelyet tapasztaltam. Igazán érdemtellenül, tiszteletteljes, de egyszerűsággal valószínűleg testvéries módon fogadtak engem. Én mindig a legnagyobb örömmel és hálával fogok visszaemlékezni a Debrecenben eltöltött órákra és állandóan kapcsolatban fogom érezni magamat az Ön egyházkerületének és a magyarországi református egyházak életével. Nagy öröm és elégtétel volna számomra, ha a látogatásom hozzájárulhatott volna az ifjúsági munka gyarapításához, és azoknak a nehézségeknek eloszlításához, amelyek azt a fejlődés folyamán akadályozhatnák.

Kiváló tisztelettel nyilváníthatom maradok

Dr. Koechlin A.,

a KIE Világszövetségének elnöke.

Kultúrest a Bethlen Gábor Körben. A Protestáns Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Bethlen Gábor Köre május hó 3-án tartotta szokásos heti belmissziós estjét. Ezúttal Bedő Boriska unitárius lelkész előadást „Hogyan olvassuk a Bibliát?” címmel.

A hivatott, magasszínvonalú előadás mindvégig emelkedett hangulatban és érdeklődés mellett folyt le.

Pontban, esti nyolcórán kezdett Gőnczy Sámuel elnök nyitotta meg az ünnepi összejövetelt. Bemutatta a vendégeknek az előadó Bedő Boriska unitárius lelkésznőt és meleg szavakkal köszöntötte a megjelenteket, mint a kör barátait. Örömet fejezte ki afölött, hogy a már sokak által eltemetettnek hitt nagymúltú egyesület, sokra kötelező, történelmi nevet viselő Bethlen Gábor Kör a megújulás szellemével friss, pezsgő életet hozott elernyedni látszó izmaikba! Hivatásának igazi tudatára ébredt. A kör minden tagja produktív munkát végez. A feladat a Bethlen Gábor-i idők szellemének hagyományos megőrzése, ami ma nem merülhet ki másban, mint egy félreérthetetlen nagy magyar összefogásban, ellenségeinket megfélemlíteni és jogtalan állásfoglalásukban megtörni csak így lehet! Ennek a munkának elemei: a magyar hit fenntartása, ápolása, a magyar jövőt acélizmú, megfőrhethetetlen erővel építő munka. E nagy célok érdekében vezetettek be a Kör életébe a belmissziós estek is. A mai élet jobban megkívánja, mint gondolnánk, hogy a modern ember lelkét, amelyet az élet túlságos nagy praktikuma annyira leköt, emlékeztetnünk kell arra is, hogy minden egyéb olvasmányaink mellett — ha egy kicsi időnk van — a Biblia az, amelynek lapjait, minél gyakrabban jó forgatnunk. Az a szellem és gondolatokó vallásnemzeti szellemmel sugározza át lelkünket. A leggazdagabb támasz bármely nép részére a vallás-nemzeti mitológiai háttér (mint ezt ma jól láthatjuk a németeknél!).

Ilyen értelmű szavak és gondolatok után kérte fel Gőnczy elnök az est ünnepi előadóját előadásának megtartására!

Bedő Boriska első szavai után őszinte érdeklődés és kíváncsiság várja, hogy melyik az az út, melyen elindulva legjobban megérthetjük a Kijelentés szavait.

A Bibliánál — mondotta — legelőször is azt kell eldöntünk, hogy mint emberi alkotást, vagy Isteni Műt óhajjuk olvasni! A Biblia isteni Kinyilatkoztatás, de mégis emberi mű! Ha isteni mű lenne, nem lehetne benne annyi változtatás és önkény nyoma; szent és megmásíthatatlan kellene legyen, miként a világegyetem változhatatlan, örök törvényei.

A Biblia sok változtatáson ment keresztül, ezt a legújabb Biblia-kutatások kétségtelenül bizonyítják! Istentől ihletett próféták írták s joggal tekinthetjük az emberiség legörökbecsőbb értékének, mert belőle az emberi élet legfőbb értékeiből sugárik felénk.

Csődátosnak találja, hogy az Ótestamentumot annyira elhanyagolják, szemben az evangéliummal! Pedig már ott le volt fektetve a legtöbb valláseszmény, amit Krisztus később oly meggyőződéssel hirdetett. Tény, hogy Krisztus messze feléje nőtt az Ószövetség szellemének: innen ered, hogy a Biblia ősi alapvetése, az Ótestamentum kissé homályba szorult az evangéliumi kiteljesedés mindent elborító fényességével szemben! Nem szabad elfelejtünk, hogy ez a nagy fényesség tulajdonképpen az egész Bibliából árad.

A Bibliát csodálatos szellemű költők és próféták írták. Ez legjobban meglátszik éppen az Evangéliumban. Bár az egészen valami megfoghatatlan isteni ihleteltség vonul végig, mégis inkább érzelem, mint értelem, inkább hit, mint tudás, inkább vágy, mint valóság és inkább képzelet, mint tapasztalat. Sok nemes önkény és magasztos jószándék nyilatkozik meg az egyes evangéliumok elrendezésében is. Például a szinoptikusok sorrendje (együttlátók) nem Máté, Márk és Lukács, hanem Márk, Máté és Lukács. János evangéliuma szembeötlően rendkívül sok költőiséget és így egy tisztult magaslaton élő ember szabad látását tartalmazza. Ő hitte legjobban, hogy Jézus a Földre még egyszer visszatér. (Ekkor fogja tökéletesen megváltani az emberiséget.)

Hogy mennyi önkény van még az Újszövetségben is, azt egyetlen példán is könnyű illusztrálni! Például Jézusnak az ördögtől való kísértése nem más, mint csupán remek szimbólum. Vívóással az időből származik, vajjon Jézus nagy belső vívódással még nem tudta, vajjon érdemes lesz nyugodt, zavartalan életét az emberiség megváltásáért áldozatul odadobni. Nem természetfölötti csodákkal állunk szemben, csupán költői szem emeli természetfölötti magasságba a mélyen emberi jelenségeket.

Jézus a tökéletes ember típusa. Az Ő elérhetetlen emberi nagysága messze időkre besugározza a földi életet. Az Ő szelleme él az egész Bibliában, mert belőle nőtt ki. Költői szellemű és szentéletű apostolok és próféták megírták nagy életét és példaadó munkásságát. Ezzel a Biblia teljes egészébe fejlődött, kiteljesedett. . . !

Végeredményében így is Isteni Ujj mutatása a Biblia. Ebben a tudatban olvasni, felemelő, magasztos érzés. Biztosan élvezet az igazi vallás és az igazi hit helyes értelmezéséhez és felismeréséhez. Talán sokkal biztosabban, mintha csupán megmásíthatatlan dogmákat látnánk az egész Bibliában!

Az előadás eszmei tartalmát és gondolatkörét ismertetve pár szóval megemlékezünk az értékes hozzászólásokról is. Felfokozott érdeklődés közben ért véget az előadás és így természetesen nyomban fakadó, értékes hozzászólásokat is eredményezett! Nagy figyelem közben igen is Bedő Boriska adott megnyugtató és mindenkit meggyőző választ.

Legelsőnek Molnár Mihály azt kérdezte, hogy vajjon ven-e ellenmondás a Bibliában? — Természetesen — válaszolt Bedő Boriska — betűszerinti értelemben igen: de éppen mert sok a szimbólikus kifejezés, rugalmasan meg lehet magyarázni minden kitélt!

Steiner Lajos felszólalása külön megragadott mindnyájunkat. Beszél az intuitív Biblia-olvasásról és arról, hogy felülmúlhatatlanul Jézus az emberiség legnagyobb vallásalapítója. — Hozzászólásával magas tájékozottságot árult el.

Gödri Gábor értékes hozzászólása az volt, hogy: ha valaki Bibliát akar olvasni, legcélszerűbben melyik résszel kezdje? Bedő Boriska a Szent Márk evangéliumát ajánlja, mert ő a legrégebb szinoptikus és ő írta meg a dolgokat a legegyszerűbben. Márk az első hely a evangélisták sorrendjében. Gödri testvérünk azt is megkérdezte, hogy a Biblia emberi eredete vajjon nem rontja eddig ismert nimbuszát, — isteni eredete hitében oly magasztosan körülfontuk. Nem, válaszolta Bedő Boriska, mert annak helyes magyarázása is igazi emberi intelligenciával és lelkiismeretünk bátor őszinteségével függ össze.

Boka Zsigmond rövid hozzászólása után Gönczy elnök tett egy-két megjegyzést; majd mindnyájunk nevében megköszönte Bedő Boriska unitárius lelkész kristálytisza értelmezését, emelkedett színvonalú előadását.

Úgy jött mindenki el, hogy lelkében sok új gondolat született. Olyan a hitvilág is, mint a csillagos ég — amint ezt Mereskovszki írja —: mentől mélyebben merülünk bele, annál több csillagot fedezünk föl! Hitünk erőssége növeli emberi öntudatunkat és kifejleszti legnemesebb nemzeti erényeinket!

Gönczy elnök-testvérünk vezetésével új életre ébredt Bethlen Gábor Kör, rendszerint minden hét csütörtökjén tartandó előadásorozatára hasznos élmény eljönni. Hitünk erősödése, tudásunk gyarapodása — a nemzeti cél érdekében. Budapest, 1935 május 3.

Gállalvy Zoltán.

Hogyan készíttessünk orgonát? (Jegyzetek „Az orgona-építelés tízparancsolata” c. cikkhez.) E lap legutóbbi számában „Az orgona-építelés tízparancsolata” címmel egy rövid cikkben foglaltam össze azokat az *elemi* tudnivalókat, ami-

ket orgonát készíttetni akaró gyülekezeteinknek okvetlenül szem előtt kell tartaniok, ha kitűnő hangú és reális árban készített orgonát akarnak beszerezni.

Ezt a cikket kívánom most kiegészíteni az egyes „parancsolatok” részletesen megmagyarázó, kiegészítő jegyzeteimmel. (Zárójelbe téve jelzem a kiegészítésre szoruló „parancsolat” sorszámát.)

1. (II.) Hogy mekkora orgonát kíván egy-egy templom, azaz hány játéka (változata) legyen az építendő új orgonának, kétféleképpen szokták kiszámítani.

a) Az egyik mód az, amikor a templom alapterületét veszik alapul a játékok számának megállapításához. E szerint 100 m²-ig 5-6 játékot, 100-150-ig 6-8, 150-200-ig 8-10, 200-250-ig 10-12, 250-300-ig 12-14 játékot és így tovább számítanak.

b) A másik módja a játék-mennyiség kiszámításának a templom köbtartalmának alapul vétele. E szerint a 10-15.000 köbméternél kisebb templomokban a helyiség köbmérettartalmának köbgyöke 1-gyel, 15-20.000 m³ nagyságúakban 1.5-del, 20-25.000 m³-nél nagyobbakban 2-vel szorozva adja meg a legideálisabb játékszámot.

Ha a játékok számát már megállapítottuk, akkor hozzávetőlegesen tudjuk azt is, hogy mennyibe fog kerülni az orgona. Ugyanis a mai orgonaépítési árak szerint cca 500 P-t lehet számítani játékonként. (Ebben természetesen benne van az egyes játékokra eső minden felszerelés költsége is. Azaz kb. annyiba kerül a teljes orgona, mint amennyi a játékok számának szorzata 500-zal.)

2. (III.) A készíttendő orgona játékszámának megállapítása után a felkért szakértő elkészíti az orgona *diszpozícióját*. Ennek illusztrálására közlöm azt a diszpozíciót, melyet éppen a napokban terveztem egyik dunántúli gyülekezet felkérésére.

Ez az orgona a templom nagyságának megfelelően 11 játéku, 2 manuális, pedálos mű lesz. Részletes diszpozíciója a következő:

II. Manual, C-f-ig 54 billentyű:

	Sípszám:		
	fa,	horg.,	ón
1. Salicional 8'	—	24	30
2. Csőfuvola 8'	12	12	30
3. Oktáv 4'	—	24	30
4. Flautino 2'	—	—	54
5. Sesquialtera 2 ² / ₃ ' + 1 ² / ₃ ' 2 soros,	—	12	96

I. Manual, C-f-ig 54 billentyű:

6. Principal 8'	—	30	24
7. Bourdon 8'	12	18	24
8. Zergekürt 4'	—	18	36
9. Mixtura 2 ² / ₃ ' háromsoros,	—	18	144

Pedal, C-d-ig 27 billentyű:

10. Subbass 16'	27	—	—
11. Oktáv bass 8'	—	21	6
	51	177	474
	Összesen: 702 síp		

Játszótechnikai segítők:

a) mint billenőlapok:

1. Manualkopula II+I.	3. Pedalkopula II.
2. Pedalkopula I.	4. Superoktáv kopula II+I.
5. Suboktáv kopula II+I.	

b) mint nyomógombok:

6. Piano	8. Forte
7. Mezzoforte	9. Tutti
10. Kiváltó.	

c) egyebek:

11. Hengercrescendo, 11 fokra beosztott, a regisztratúra fölött vízszintesen elhelyezett mutatószerkezettel.

12. A II. manuál redőnyéhez szolgáló taposó, a henger-crescendo mellé, attól jobbra beépítve.

Ezt a diszpozíciót természetesen kiegészíti a fémsípok anyagának százalékszerű pontossággal előírt felsorolása, a sípok méretezésének (menzurájának) hajszálpontos előírása, a fasípok, az orgonaszekrény, játszóasztal, szelládák

és fúvóberendezés anyagának megállapítása, a manuál- és pedálbillentyűzet anyagának és méreteinek előírása, a regiszterek csoportosítása, stb., stb. amiknek részletes leírása több hasábot igényelne.

Ehhez a ponthoz még csak annyit, hogy az orgonaház szabadon állva, függőleges kiképzésében a helyisége nagyságának felső $\frac{2}{3}$ részében foglaljon helyet. Az orgona hangjának, de külső szépségének szempontjából is nagyon fontos az orgona-karzat helyes építése és kiképzése. Új templomok építésénél már a templom tervrajzának elkészítése előtt ki kell kérni az orgonaszakértő véleményét az orgonakarzat építését illetően. A legszebben diszponált, legkötönyebb anyagból készült orgona minden belső és külső szépsége és hatása is elvész a rosszul épített karzaton.

3. (IV.) Már a legkisebb orgonát is két *manuálra* (kézzel játszó billentyűzet) és *pedálra* (lábbal játszó billentyűzet) kell diszponálni! Tehát ha csak háromjátékú orgonát készítették, akkor is egy játékot a II., egyet az I-ső manuálra, egyet pedig a pedálműre terveztek.

15—20 játékot 3 manuálra, 25—40 játékot négy manuálra, 70-nél több játékot pedig öt manuál- és pedálra kell diszponálni.

Mindenik manuál önálló, külön orgonát képez! Ennek megfelelően az egyes manuálok játékeit úgy csoportosítjuk, hogy mindegyik manuálnak meglegyen a maga sajátos jellege, viszont az összes manuálok összekapcsolva egy harmónikus egyöntetű, fényesen hangzó egészet alkossanak.

Művészi orgonajáték — e hangszer speciális természeténél fogva — *csak több manuálos orgonán lehetséges!* Polifónikus szerkesztésű korál-előjátékokat, preludiumokat, különösen pedig az ú. n. fugákat (melyek a legtípusosabb orgonára írt zenei műfajok) egymanuálos orgonán lehetlenség előadni.

De már magában az a tény, hogy két- vagy több manuált egymáshoz összedehatnak, a legképrázatosabb művészi lehetőségeket nyújtja az orgona kihasználásához, másszóval: az *igazi orgonajátékhoz*. Az eddig elmondottakon kívül nem egészen utolsó sorban nagy előnye a többmanuálos orgonának a csak egymanuálos fölött az is, hogyha játék közben elromlik az egyik manuál, minden fennakadás nélkül, azonnal lehet használni a másikat. (A többmanuálos orgona ezen előnyéről szóló megállapítást bár kigúnyolta valaki, mégis az az igaz, hogy ahol a kántor művészi készsége nem terjed ki a két manuálon való játékra, bizony csak ezt az egyetlen előnyét tudják kihasználni.)

Az egymanuálos orgona művészi lehetősége és értéke a többmanuálossal szemben kisebb, mint az egyhúrú hegedűé a négyhúrú, ép hegedűhöz viszonyítva.

4. (V.) Ajánlható magyar orgonaépítők: Angster József és Fia, Pécs, József-u. 30.; Rieger Ottó, Budapest, X., Szigligeti-u. 29.; Barakovits János, Rákospalota, Pázmány-u. 72. sz.; Váradi Miklós, Rákospalota, Damjanich-u. 14.; Gerstenengst József, Budapest, VI., Lőportár-u. 14/b.; Marczell Endre, Budapest IX., Közraktár-u. 12/b.

A felsorolt cégek üzemet, vezetőit személyesen ismerem, őket mindenkinek jó lélekkel ajánlom.

Az itt felsorolt cégek között anyagi garancia tekintetében természetesen vannak eltérések. Orgonáik szerkezetében, hangjában érvényesítik a cégek jellegzetességét, hírnevése emelő gyártási titkaikat, rendszereiket. Egyben azonban megegyeznek: *mindannyian szakképzett emberek, mesterségüknek alapos ismerői, művészei.*

5. (X.) Még azokról a kántor „orgona-javítókról” kell néhány szót szólnom, akik faluról-falura járva, bizonyos „elismerő” levelekre hivatkozva, orgonák javítását, hangolását, tisztítását, sőt néha még új orgona építését is vállalják. Néhány, halandzszerűen a beszédjükbe kevert szakkifejezéssel, rendszerint energikus fellépésükkel — talán ezt kellett volna legelőször említenem — hihetetlen olcsó árajánlatukkal biztos sikert érnek el a tájékozatlan egyházi vezetőségeknél.

Ha az illető magát szabályszerű iparigazolvánnyal igazolni nem tudja, *közönséges szélhámos*, akit át kell adni a csendőrségnek. Az általa felmutatott elismerő-leveleket el sem kell olvasni, mert azoknak az udvariassági tényen kívül, semmiféle komoly értékük nincsen.

Én még nem láttam az ilyeneknél hitesebb orgonaszakértőtől eredő bizonyítványt. Márpedig csak az ilyenek van értéke!

Hogyan keletkeznek ezek az „elismerő” ajánló-levelek? Az illető kántor bemászik az orgonába, egy-két napig pisz-

mog, babrál benne, a sípokat kivesszi a helyükből, de nyomban vissza is rakja, kisépri a beszállingózott port, esetleg megszorít egy meglazult vezetékot, megragasztja a fujtató kiszakadt írháját s aztán jelenti, hogy készen van. S az egyházi vezetőség valóban úgy véli, mintha az orgona jobb volna. (Pedig azt a munkát ugyanolyan „jól” a harangozó is elvégezte volna). A kántor — nem azért szélhámos — nem elégszik meg azzal, hogy megkapja a csalással szerzett fizetséget, hanem nagy szerényen egy néhány sor írást is kér a nagytiszteletű úrtól, vagy a kántor úrtól. Az írást rendszerint megkapja s most már eggyel több ajánló-levéllal, még nagyobb biztonsággal és sikerrel lép fel a következő községben, hogy csalárd úton, könnyű keresethez jusson s több és több orgonában legyen alkalma hozzáemértéssel kárt csinálni.

Hogy az orgona már másnap éppen olyan rossz, mint amilyen volt azelőtt, az csak természetes. De hol van már akkor a nagyhangú orgonajavító?...

Egyetlen és biztos módja a kántorok elleni védekezésnek: ne álljunk szóba ismeretlen, csavargó, szélhámos emberekkel!

Orgonánkhoz közel csak szakképzett és elismert orgona-építőket engedjünk!

Tiszaföldvár.

Szabó Gyula.

Az Egyetemes Konvent ezévi rendes ülését május hó 1—3. napjain tartotta Budapesten dr. Baltazár Deszós püspök és Dr. Balogh Jenő egyházkerületi főgondnok, ny. igazságügyminiszter elnöke alatt. Megállapította a Konvent, hogy a missziói munka minden irányban az újabb fejlődés képét mutatja. Felhívta a missziói bizottságot, hogy a külföldön szétszórta élő magyar reformátusok gondozására készítsen javaslatot. Kimondotta, hogy a 75. életévüket betöltött lelkészek két éven belül kötelesek nyugalomba vonulni. Megállapította a teológiára felvehető számát 10—30-ig. Az elmúlt év végén a csonkagyarországi összes reformátusok lélekszáma 1.813.505 volt. A református egyház az elmúlt évben a népoktatásra több mint három és félmillió pengőt áldozott. Fölkérte a Konvent a kultuszminisztert, hogy az állami és községi elemi iskolai tanulók vasárnapi templomba vezetéséről és gondos felügyeletéről intézkedjék.

Kitüntetés. A Kormányzó úr Dr. Ravasz László dunamelléki ref. püspöknek és Geduly Henrik tiszai ág. h. ev. püspöknek az I. osztályú magyar érdemkeresztet adományozta. A magas kitüntetéshez őszinte szívvel gratulálunk és kívánjuk, hogy még sokáig dolgozhassanak köztünk Isten dicsőségére, egyházaik javára, hazánk felvirágztatására.

A Debreceni Kollégiumi Kántus és a Sárospataki Főiskolai Kórus hagyományos találkozóját hangversenyüket ez évben május 4-én Debrecenben az Arany Bika dísztermében rendezték. A hangversenyt a rádió is közvetítette. Úgy a Kórus, mint a Kántus tehetségének, művészi készségének igyekezett a legjavát adni s mind a kettő méltán érdemli meg a dicséretet. Az igen nívós hangverseny sikerét nagyon emelte a Szenci Molnár Albert ének- és zenekar, a Tanító Vegyeskar együttes előadása, Vargha Ferenc porcsalmi telkipásztor szöloja, a debreceni trió Búza, Galánffy, Erdész, valamint Höchtl Margit kitűnő játéka. A hangversenyt dr. Erdős Károly egyetemi tanár, a Kántus felügyelő-tanára nyitotta meg. A Kollégiumi Kántust Szigethy Gyula, a Sárospataki Kórust Szabó Ernő főiskolai tanárok vezették. A rendezés nehéz és minden dicséretet megérdemlő munkáját Birinyi János IV. th., kántusjegyző végezte.

Három templom épül Debrecenben. A debreceni egyház presbitériuma elhatározta, hogy az épülő Kerekes-telepi s Homokkerti templom mellett megkezdji Nyilas-telepen is a templom építését. Debrecenben tehát egy időben három templom van építés alatt, melyek az ősz folyamán el is készülnek.

György angol király és a biblia. Az angol királyi pár 25 éves uralkodói jubileumával kapcsolatban a lapok megemlékeznek a király vallási életéről is. Trónralépésekor 1910-ben a brit felsőházban ezeket mondta: „Az Isten színe előtt ünnepélyesen kinyilatkoztatnom, hogy hű protestáns vagyok és a protestáns trónöröklési törvényt minden erőmmel fenntartom.” — A király annakidején megígérte szüleinek, hogy mindennap egy fejezetet olvas el a Bibliából. 1881 óta minden reggel egy órai csendes időt tart, amelyet bibliaolvasásra és imádkozásra fordít.

A berettyóújfalui református polgári leányiskola torna-és rajztermének alapkövetéti ünnepélye. Nagy közönség jelenlétében és szép ünnepség keretében tette le a berettyóújfalui református polgári leányiskola alapkövét Dr. Baltazár Dezső püspök május 14-én.

Méltó elismerése ez ezen, a reformáció négyszázados emlékére 1917-ben alapított intézet rövid, de ez alatt a 18 esztendő óta is állandóan a fejlődés felfelé ívelő vonalát mutató intézet életének egyrészt azon áldozatos nemes szívek részéről, akik jóakaró támogatásukkal és önzetlen közbenjárásukkal az immár nélkülözhetelenné vált építés megindítását lehetővé tették, másrészt a nagy számmal megjelent illusztris vendégköszorú részéről, akik eljöttek, hogy egy nélkülözhetetlen és fontos missziót betöltő intézet életének e nagyjelentőségű stációjánál együtt örvevdezzenek.

Délelőtt fél 12 órakor érkezett Dr. Baltazár Dezső püspök a község bejáratához, ahol Jakab István főbíró üdvözölte a község illusztris vendégét.

A templom előtt a presbiterium élén Dr. Miskolci Pál egyházközségi főgondnok, felsőházi tag mondott üdvözlő beszédet.

Majd Hajdú Mária polg. isk. tanuló szép virágcsokrot nyújtott át a püspöknek.

A fogadtatás után a püspök a parókiára ment, majd látogatást tett dr. Szilágyi Lajos főispánnal és vitéz dr. Nadányi János alispánnal.

12 órakor vonult a püspök és nagyszámú kísérője a polg. leányiskolához, ahol virágdíszes diadalkapu alatt és a tanulók sorfala között elhaladva, elfoglalta helyét az ez alkalomra elkészített emelvényen.

Az ünnepség a XC. zsoltár eléneklésével kezdődött, mely után Dr. Hajdú Gyula református lelkész az igazgatótanács ü. v. elnöke tartott megnyitó beszédet.

Az alapköve elhelyezett emlékirat felvasása után dr. Baltazár Dezső püspök emelkedett hangú beszéddel elhelyezte az alapkövet, miközben az iskola énekkara Salánki Ferenc igazgató-tanító vezetésével az „Erős várunk”-at énekelte.

Ezután Hajdú Mária polg. isk. I. o. tanuló Baja Mihály Örömnünnepe c. alkalmi költeményét adta elő.

Közönség úgy a szerzőt, mint az előadót lelkes tapsal jutalmazta.

Az ünnepséget F. Varga Lajos esperes rövid beszéddel és imával zárta be, mely után a közönség még elénekelte a Himnuszot és az ünnepély véget ért. Festői látvány volt és nagy tetszést aratott az ünnepség végén a magyarruhás polgári iskolai lányok szépen előadott magyar tánca, ami a jelenlevők összességéből nagy tetszést váltott ki.

Ezután a püspök úr résztvett vitéz Dr. Nadányi János alispánnak a bihar-érmelléki egyházmegye gondnokának tiszteletére rendezett közebédén.

Új bibliafordítás. A Brit és Külföldi Bibliatársulathoz sok kérés érkezett, hogy a ma élő magyar nyelven adja ki a bibliát. A társulat a sok felől érkezett kérésnek engedve, hajlandó az új bibliakiadásra, bár ez 30-40,000 pengőjébe kerül. A fordítás elkészítésével Czegléd Sándor ceglédi református lelképásztort és Raffay Sándor ev. püspököt, a két ismert bibliafordítót bízta meg. Az új-szövetség fordításánál az alapmunka Czegléd Sándornak a már megjelent fordítása, melyet ő ismét átnézett, felhasználva a szövegmagyarázati kutatások újabb eredményeit is. Az így átvitott fordítás már Raffay püspök kezében van, aki a maga új-szövetség fordítása alapján összeveti ezt az eredetivel. Majd a bibliafordító bizottság elé kerül a szöveg, amely bizottság az Egyetemes Konvent és az Evangélikus Egyház által felkért szakprofesszorokból áll. Így az új-szövetség a jövő tavaszra már nyomásra készen áll. Közben folyik az ó-testamentum fordítása is. Czegléd Sándor az ó-szövetségből lefordította a Zsoltárokat, Bírák könyvét, Énekek énekét, Jeremiás siralmait és a kisprófétákat.

Kálvin híres „Institutio”-ja megírásának 400. évfordulója alkalmából az elmúlt hónapban a francia nemzeti könyvtár (Bibliothèque Nationale) „Kálvin János kiállítás”-t rendezett, amely a tudományos és irodalmi körökben, de általában a művelt közönség körében igen nagy érdeklődést váltott ki. Ugyanezzel az évfordulóval kapcsolatban a párizsi teológiai fakultáson többnapos konferenciát tartottak Kálvin szellemének a tiszteletére, amelyen több külföldi előadó között egy magyar lelkész is

(Kulifay) tartott előadást: „A kálvinizmus hatása a magyar reformációra” címmel. Ez a konferencia, amelynek megrendezése a nagy magyarbarát Lecerf professzor fő érdeme, igen nagy hatást gyakorolt a nagyszámú előkelő résztvevőre. A francia lapok megállapítják, hogy a konferencia a kálvinizmus renaissance-át indította meg Franciaországban.

A vasárnap megünneplése Törökországban. Törökországban, ahol eddig a mohamedánok szent napja, a péntek volt az általános munkaszünet és pihenés napja, a minisztertanács elhatározta, hogy április elsejétől kezdve bevezeti a vasárnap megünneplését.

A holland nemzeti múzeum ajándékkal kapta egy csatlódtól Ruyter híres tengernagynak azt a levelét, melyben a magyar gályarabok megszabadításáról számol be.

Az amsterdami (hollandiai) egyetemen magyar tanzséket nyitottak. Az első hollandiai magyar egyetemi tanzséket dr. Vidos magyar tanár látja el.

Háromszáz éves emlékek. Szuhányi Ferenc csengeri földbirtokos házhelyén 300 éves kriptasírokat és a XVII. századból származó ékszereket és kézimunkákat találtak ásátás közben. Most a nemzeti múzeum hivatalosan folytatja az ásátásokat.

Az utolsó 48-as honvéd halála. Meghalt Nagyváradon az utolsó 48-as honvéd. Ferenc Józseffel egy napon, 1830. augusztus 18-án született.

Mit köszönhetünk a hasznos madaraknak? Ha a hasznos madarak kipusztulnának, a tudósok megállapítása szerint hét év alatt minden növényt elpusztítanának a káros bogarak. Ha a növények elpusztulnának, az ember és állat megélhetése sem volna többé lehetséges. Védjük tehát a hasznos madarakat!

Védekezés a jégkárakkal szemben. Az Országos Református Jóléti és Gazdasági Társulat nagy tevékenységet fejt ki a biztosítás általi önvédelmi rendszer terjesztése érdekében. Tavasz és nyár idejének jöttével a jégverés szokott nagy pusztítást véghezvinni gazdasági életünkben. Gondolja meg tehát minden gazda, hogy pillanatok alatt a jégverés eltörheti kezében a kenyérnek botját. Ez ellen csak jégbiztosítás útján lehet védekezni. Könnyelműen játszik maga s családjá sorsával, ki azt elmulasztja. A biztosítást illetőleg az ORLE-vel szerződéses viszonyban levő református jótékonycélokra sok áldozatot hozó Gazdák Biztosító Szövetkezetére hívjuk fel híveink figyelmét, mint amely intézet kartellen kívül áll s minden tekintetben teljesen megbízható.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

MEGHÍVÓ

a hevesnagykunsági református egyházmegye ifjúsági konferenciáira.

Egyházmegyénk területén három helyen s három időpontban tartjuk meg ifjúsági konferenciánkat:

Május 19-én, vasárnap *Karcagon*,

Május 21-én, kedden *Tiszafüreden*,

Május 26-án, vasárnap *Tiszakürtön*.

Mindegyik gyülekezet azon a konferencián vesz részt, amely neki a legmegfelelőbb megközelítés szempontjából. A fontos csak az, hogy mindegyik gyülekezet képviselve legyen valamelyik konferencián.

Programm:

A konferenciák a következő napi beosztással folynak le: Reggel fél 9-ig mindenkinek meg kell érkezni. Jelentkezés a lelkészi hivataloknál, jelvények feltűzése. Istentisztelet. Utána a konferencia megnyitása a templomban.

Püspöki megbízott megnyitó beszéde.

A megjelentek számbavétele. (Minden helyről egy ifjú jelenti, hogy hányan jelentek meg a konferencián és egy bibliai ige elmondásával üdvözli a megjelenteket.)

Előadás: „Miért van szükség Református Keresztyén Ifjúsági Egyesületre az egyháznak és az ifjúságnak?”

Ez a része a konferenciának a gyülekezet részvételével a templomban folyik le.

Közébd.

Délután zártkörű konferencia, melyen azok vesznek részt, akik arra jelentkeztek. Ennek keretében lesznek a „Háromperces beszámolók” azokról a helyekről, ahol már folyik ifjúsági munka. (A beszámoló előre megírandó és egy ifjú olvassa fel.)

Összefoglaló beszéd: „Mi a teendő?” és záró áhítat.

Előadók.

Az igehirdetést mindenütt Dobos Károly konventi ifjúsági lelkész végzi. Az előadásokat Kovács Péter országos földműves ifjúsági titkár, Barkóczi Lajos polgári iskolai tanár, dr. Kuthy Elek járásorvos és más felkért előadók tartják.

Tudnivalók.

1. Minden helyről várunk a lelkész urakon, lehetőleg az ifjúsággal foglalkozó tanítókon kívül három-négy presbitert és minél több 15 éven felüli ifjút, fiatalembert.

2. Legkésőbb öt nappal a konferencia előtt bejelentendő a konferencia helyén levő lelkései hivatalba, hogy pontosan honnét, hányan, mikor és hogyan (kocsi, bicikli, vonat, hajó, autóbusz) érkezünk, kocsi-ló elhelyezésére van-e szükségünk. Lovak részére takarmányt hozunk magunkkal!

3. Karcagon 60—80, Tiszafüreden 80, Tiszakürtön 60 fillérbe kerül az egyszerű közébd. A konferencia előtt öt nappal a jelentkezéskor az is bejelentendő, hányan veszünk részt a közébd. A közébd. a bejelentett számban megjelenni becsületheli kötelesség, hogy elmaradással a nekikészült előadót meg ne károsítsuk. A közébd. való részvétel nem kötelező, hozhatunk magunkkal is ebédrevalót.

4. A helyszínen megérkezéskor mindenki 20 fillér jelentkezési díjat fizet, melyért konferenciái emlékjelvényt is kapnak a résztvevők. A jelentkezési díj és a perselypénz a konferencia rendezési költségeit és a református ifjúsági munka országos kiépítésének céljait fogják szolgálni.

5. Zsoltárt mindenki hozzon!

Református ifjúsági munkát minden gyülekezetben!

Mi a teendő?

A gyülekezetek vezetőségének teendői az egyházmegyei ifjúsági konferenciával kapcsolatban:

1. A konferenciái meghívót szíveskedjék a jelentkezési határidő előtti vasárnapokon *buzdítással* kihirdetni a szövegről, kérve a szülőket és az ifjúságot, hogy tegyék lehetővé a gyülekezet ifjúságának minél nagyobb számban való megjelenését az egyházmegyei konferenciákon, hogy gyülekezetük se hiányozzék erről a nagyszerű alkalomról.

2. Szíveskedjék a presbitériummal sürgősen megtárgyalni a meghívást és kijelölni a presbitérium delegáltjait. Esetleg lesznek presbiterek, akik önként a saját költségükön is vállalkoznak a részvételre s ezzel sem terhelik az egyházat.

Jó, ha a tanítók közül olyan személy jön el, aki eddig is szeretettel foglalkozott az ifjúsággal, vagy az ifjúsággal való foglalkozásra különös tehetsége van. Ahol ifjúsággal foglalkozó segédlelkész vagy hitoktató van, jöjjenek el azok is.

3. A leventekorú ifjúsággal próbáljunk összeköttetést keresni a leventeoktatók segítségével s személyesen hívjuk fel a református leventefiúságot a konferencián való részvételre. Tájékoztassuk őket a részvétel feltételeiről, beszéljük meg velük, kik jönnek, s hogyan. Ki tudna fogatot ajánlani. Esetleg lesznek ifjak, akik kerékpáron jönnek a konferenciára. A már leventesorból kikerült ifjúságot is igekezzünk elérni a tanító urak, presbiterek útján. Legyünk rajta, hogy ezek közül is jöjjenek résztvevők.

4. Ha távolabbi helyről vonattal kell jönnünk, arra való szegénysorsú ifjainkat segítsük hozzá, hogy egyházunk segélyezésével ők is megjelenhessenek a konferencián.

5. Jelöljünk ki egy ifjút, aki a konferencián bejelenti, hogy gyülekezetünkben hányan jelentek meg s egy bibliai Igével üdvözli a konferenciát. Ahol már folyik bibliai ifjúsági munka, jelöljük ki azt az ifjút, aki a rövid beszámolót megírja és felolvassa ifjúsági munkánkról.

6. Mivel május 26-án mindenütt a „hősök napját” ünneplik s esetleg ez a Tiszakürtre készülő lelképásztorokat akadályozná a részvételben, azért onnét is küldjük el valakinek a vezetésével (ha más nem, a presbiterek) az ifjakat. A levente sorban levő s a konferenciára készülő ifjakat kérjük el a vezetéstől; engedjék meg, hogy a „hősök napját”

ezek a fiúk ott Tiszakürtön megünnepeljék. Bizonyára ezt mindenütt megengedik. Ebben az ügyben még megkeressük a járási levente vezetőséget is. Különbön pedig a leventesorból kikerült ifjak szabadon jöhetnek, ilyen korlátozás alá nem esnek.

Szeretnénk, ha egyházmegyénk ifjúsága az első között lenne a püspök által vezetett ifjúsági akcióban!

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1447—1935. szám.

KÖRLEVÉL.

Az Országos Közegészségügyi Egyesület (Budapest, VIII., Eszterházy-u. 9.) felhívta figyelmemet most megjelent „Amit a kutyáról tudni kell” című faliképre. Egyben arra kért, hogy e kérdés nagy horderejére való tekintettel, e közérdeket szolgáló munkát támogassam.

A faliképet a VKM 515—1935. elnöki számú rendelettel a polgári, közép- és szakiskolák részére, 4480—1934. elnöki számú rendelettel pedig a népiskolák és gazdasági továbbképző iskolák részére segédanyagként engedélyezte.

A szemléltető képet Dr. Darányi Gyula egyetemi ny. r. tanár, az Egyetemi Közegészségügyi Intézet igazgatója, Dr. Manninger Rezső egyetemi ny. r. tanár, a m. kir. Állat-egészségügyi Intézet igazgatója, Dr. Erődy Kálmán tankerületi kir. főigazgató, Dr. Lőrinc Ferenc egyetemi magántanár, az Országos Közegészségügyi Intézet parasitológiai osztályának vezetője és Dródy Gyula tanítóképzőintézeti pedagógus, a „Néptanítók Lapja” főszerkesztője irányítása mellett az ország legnevesebb szakemberei szerkesztették.

A veszélyesség különböző fokát és a kutyák által továbbterjesztett gümőkört ezideig laikus tömegek előtt nem ismertették kellően, illetve egészségügyi szempontból e kérdéssel nem foglalkoztak elég behatóan. Az echinococcus, e borzalmas betegség, mely évente sok áldozatot szed, sem ismeretes kellő mértékben a tanulóifjúság előtt.

Az Országos Közegészségügyi Egyesület kötelességének tartotta, egyrészt a fentebb leírt betegségekre való tekintettel, másrészt a kutyával érintkezők felvilágosítása céljából és végül a veszélyesség különböző fokát ismertető jellegzetes képeknek közismertté tétele útján, a tanulóifjúság figyelmét a kutyával kapcsolatos egészségügyi kérdésekre felhívni. A falikép *tanításai* alapján és a *vesztett kutya felismerésével* fog a népesség helyesen védekezhetni.

A falikép az OKE kiadásában megjelent légyellenes faliképpel egyezően, de művésziabban kiállításban, 70—100 cm. méretben, nagyméretű képekkel, nehéz chromokartonon nyomva, fémlécekkel 4— ar. P. ugyanaz lécek nélkül 3— P.

Amikor a fentjelzett faliképet minden iskola figyelmébe ajánlom, egyben felhívom a nagytitiszteletű iskolaszéki elnök urakat és tekintetes igazgatóságokat arra, hogy a faliképet iskoláik részére megrendelni szíveskedjenek.

Debrecen, 1935. május 3.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1464—1935. szám.

KÖRLEVÉL.

Felhívom a nagytitiszteletű esperes és lelkész urak, közép- és középfokú tanintézetek tekintetes igazgatóságának figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr kiadásában megjelent „Hivatalos Közlöny” folyó hó 1-én megjelent 9. számában 35,423—1935. szám alatt a Magyar Könyvnap megtartása tárgyában közzétett rendeletről.

Debrecen, 1935. május 6.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1531—1935. szám.

KÖRLEVÉL.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 5931—1933. II. szám alatt kelt intézkedése alapján konkrét esetben

felmerült vitás ügyből kifolyólag a m. kir. Belügyminiszter úr 101,401—1935. IV. szám alatt kelt megkeresésére utasítom azokat az egyházközségeket, amelyekben a felekezeti iskolai vagy egyházi épületek fenntartása a politikai községeket terheli, hogy az épületek tatarozását a politikai községektől olyan időben kérjék, hogy azok a tatarozások szükségességét előzetesen elbírálhassák és a költségekről rendes költségvetéseikben még a munkálatok elvégzése előtt gondoskodhassanak.

Debrecen, 1935 május 8.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

„A tiszántúli egyházkerület Ifjúsági akciója“.

Nagyfisztelettű Presbitérium!

Hivatkozva Baltazár Dezső püspök úr 62—1935. sz. alatt kibocsátott, a Református Keresztény Ifjúsági munka előbbvitelére vonatkozó körlevelére, bizalommal kérjük, hogy a vezetése alatt álló gyülekezet ifjait szíveskedjék az alábbi egyházmegyei konferenciára elvezetni. Kérem, szíveskedjenek a Püspök úr vezetése alatt álló akciónk minél nagyobb sikere érdekében az alábbi tudnivalók értelmében eljárni.

Hisszük, hogy a Nagytisztelettű Presbitérium a jövendő feltű szeretettel s Isten országát építeni kívánó hűség lelkével fogja egyházmegyei ifjúsági akciónk ügyét felkarolni.

Atyafiúi üdvözléssel:

Borbély György, **Dr. Ferenczy Károly,** **Török Imre,**
főispán, ker. missz. előadó, esperes.
egyházm. gondnok.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1269—1935. szám.

KÖRLEVÉL.

Felhívom a közép- és középfokú tanintézetek tekintetes igazgatóságának figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr kiadásában megjelent „Hivatalos Közlöny“ folyó hó 15-én megjelent 8. számában közzétett alábbi rendeletére:

35,359—1935. V. 1. sz. A gyorsírástanítás adatainak bejelentése tárgyában kiadott 1927. évi 34,058. sz. rendelet módosítása.

Debrecen, 1935 április 20.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1301—1935. szám.

KÖRLEVÉL.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak Perzsia hivatalos elnevezése tárgyában 5800—1935. II. szám alatt kelt leiratát az érdekeltekkel tudomásulvétel és alkalmazkodás végett szövegszerű másolatban közlöm:

„Külgügyminiszteri átirat szerint a Budapesten is akkreditált római perzsa követség közölte nevezett Miniszter úrral, hogy kormányának rendelkezése folytán a jövőben a „Perzsia“ megjelölés „Irán“ megjelöléssel helyettesítendő, a „perzsa“ kifejezés pedig „iráni“-val.

A követség vonatkozó jegyzékében az alábbi tudományos magyarázatokat is fűzte e változáshoz és azt kérte, hogy járjunk közbe, miszerint a magyar közoktatási és egyéb kultúrintézmények a jövőben kizárólag ez újabb elnevezéseket használják.

A követség magyarázata szerint a perzsa császári kormány legújabb elhatározása értelmében 1935 március 21-től kezdve (amely időpont megfelel az év első napjának) Perzsia gazi néven Iránnak fog hivatalosan nevezetlni és alattvalói irániaknak.

A „Pars“ név egy nagy területnek, amely az ókorban az iráni királyok uralma alatt állott, egyik részét jelöli; de mivel ama korszakban, amikor a görögök Iránnal érintkeztek, a kormány székhelye Parsban volt, ők az egész császárságot „Perzsia“ néven jelölték. Ennek folytán Európa többi nemzetei ezt az elnevezést követve hasonlóképp alkalmazták

Iránra, csekély változtatással: Perser, Persien, Persia, Perse stb.

Földrajzi szempontból Irán egy nagy fensík, amely a legrégebb idők óta egészében vagy legnagyobb részében az iráni királyok uralma alatt állott és magában ez országban a nemzetbeliek minden időben és mindenkor az Irán nevet használták saját nyelvükben hazájuk megjelölésére.

Mindezek után van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel felkérni, méltóztassék becses hatáskörében intézkedni, hogy az egyházi hatóságok, vallásfelekezeti és kultúr-intézmények az ügyvitelben, tanításban, térképek, lexikonok, szótárak, statisztikák, ujságok kiadásában és általában minden viszonylatban „Perzsia“ név helyett az „Irán“ elnevezést használják.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1935. évi április hó 20-án.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Sárkány Alfréd s. k.,
miniszteri tanácsos.

Debrecen, 1935 április 26.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1327—1935. sz.

KÖRLEVÉL.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak a csehszlovák követséggel való levelezése tárgyában 5882—1935. II. szám alatt kelt intézvényére hivatkozással múltévi december hó 13-án 4274—1934. szám alatt kelt körlevelém van szerencsém az érdekeltek szíves figyelmét felérintések elkerülése végett felhívni arra, hogy az idézett körlevelemben foglalt rendelkezések nem zárják ki azt, hogy az illetékes hatóságok (intézetek) a budapesti csehszlovák követséghez közvetlenül forduljanak, illetve a budapesti csehszlovák követség konzuli osztályától érkezett megkeresésre adandó választ a nevezett követségnek közvetlenül adják meg minden olyan esetben, amikor a közvetlen érintkezésnek ezt a módját hazai lételes jogszabály, nemzetközi egyezmény vagy nemzetközi szerződést helyettesítő és mindkét államra nézve kötelezőnek tekinthető viszonyossági gyakorlat határozottan előírja.

Debrecen, 1935 április 29.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1556—1935. szám.

KÖRLEVÉL.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 36,235—1935. szám alatt kelt intézvényével közli, hogy a V. K. M. Hivatalos Közlönynek legközelebbi számában megjelenik a br. Eötvös Lóránt Kollégium igazgatóságának az 1935/36. tanévre szóló felvételi pályázati hirdetménye.

Felhívom a rendelkezésem alatt álló fiúközépiskolák igazgatóságait, hogy a fentjelzett pályázati hirdetményt a hirdetési táblán való kifüggesztés által, esetleg más megfelelő módon is az ifjúsággal közölje, annál is inkább, mert a Kollégium igazgatóságának jelentése szerint a múltban előfordult, hogy a középiskolai igazgatók legnagyobb része a pályázati hirdetményt nem közölte a pályaválasztás előtt álló ifjúsággal.

Debrecen, 1935 máj. 10.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1121—1935. szám.

KÖRLEVÉL.

a közép- és középfokú tanintézetek tekintetes igazgatóságaihoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 36,023—1935./V./1. szám alatt kelt leiratával közli, hogy

a magyar gyorsírók orsz. szövetsége a folyó év tavaszán gyorsíróversenyeket rendez a tanulóifjúság számára.

Felhívom a főhatóságom alá tartozó iskolák igazgatóságait, hogy a tanulóifjúság részvételét a gyorsíróversenyeken biztosítsák és előmozdítsák.

Debrecen, 1935. ápr. 10.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Felvételi tájékoztató.

A Kálvineum nyíregyházi református tanítónőképző-intézetébe az I. évfolyamra az 1935—36. iskolai évre felvételtnek azok a tanulók, akik a 14. életévüket betöltötték, de 16 évnél nem idősebbek, akik középiskola vagy polgári iskola IV. osztályát legalább jó eredménnyel elvégezték, minden tekintetben egészségesek és megfelelő zenei hallásuk van. *Elégséges bizonyítvánnyal folyamodók kérvényei figyelembe egyáltalán nem vehetők, ezért ilyenek ne is folyamodjanak.*

A kérvények beadási határideje május hó 31.

A kérvényhez csatolni kell:

1. Születési anyakönyvi kivonatot.
2. Iskolai bizonyítványt (akik most végzik a középiskola vagy polgári iskola IV. osztályát, azok a III. osztályról szóló bizonyítványt és az idei félévi értesítőt csatolják s pótlólag tartoznak beküldeni a IV. osztályról szóló bizonyítványt).

3. Hatósági orvosi bizonyítványt, mely a fizikum, az érzékszervek épségét és azt igazolja, hogy az illető a tanítónői pályára orvosi szempontból minden tekintetben alkalmas.

Tandíj protestáns vallású tanulóknak évi 150 P, más vallásúaknak évi 250 P. Ezenkívül fizetendő 24-50 pengő mellékdíj.

A tandíj két részletben félévenként előre fizetendő. Méltánylandó esetekben az igazgatóság részletfizetési kedvezményt ad.

Az intézettel kapcsolatos internátus (napi ötszöri étkezés, központi fűtés, fürdőszobák, ingyenes orvosi kezelés, állandó tanári felügyelet, tennisz- és koresolyapálya) évi díja 700 P, felkészek, tanárok, tanítók gyermekei után évi 500 P s külön 50 P mellékdíj. Méltánylandó esetekben az internátusi díjak is fizethetők részletekben.

Internátusi felvételért egyidejűleg külön kérvényt kell csatolni.

Az I. évre felvételt nyert növendékeknek az intézet által előírt egyensapka, munkaköpeny és magyaros izlésű egyenruha beszerzése kötelező, a szokásos matröz egyenruha nem használható, azonban az intézet által előírt mintára anyaga átalakítható.

A felvételi kérvényeket Nyíregyházára az intézet igazgatóságához kell beküldeni.

A m. kir. Testnevelési Főiskola 1936—37. tanévi első évfolyamra való felvételek pályázati hirdetése férfi hallgatók részére.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 93.552—1935. VII-2. ü. o. számú rendeletével a m. kir. Testnevelési Főiskola 1936. évi szeptemberében kezdődő 1936—37. tanévi I. évfolyamára 20 férfihallgató felvételét engedélyezte. A tanulmányi képzés időtartama 4 év, illetőleg 8 félév. A felvételre pályázhatnak elsősorban azok, akiknek középiskolai érettségi bizonyítványuk, vagy elemi iskolai tanítói oklevelük van, másodsorban és kivételesen azok, akik kiváló eredménnyel felső kereskedelmi iskolai, vagy felső mezőgazdasági iskolai érettségi vizsgálatot tettek, amennyiben nőtlének és 30. életévüket még nem töltötték be. A felvételnél a budapesti „Pázmány Péter”-tudományegyetem bölcsészeti és orvosi karának hallgatói előnyben részesülnek. Ez utóbbiak a Testnevelési Főiskolán — 8 féléven át — legfeljebb heti 16 óra hallgatására kötelesek, mely előadások elrendezése úgy történik, hogy lehetőleg ne essenek egyidőbe az egyetem bölcsészeti vagy orvosi karának előadásaival.

Beiratási díj félévenként 10 pengő, tandíj félévenként 60 pengő, biztositási díj félévenként 10 pengő. A hallgatók ezenkívül kötelesek a Főiskola részéről előírt ruházatot és sportfelszerelést beszerezni és kívánatra bemutatni. A szegénysorsú és jóelőmenetelű hallgatók 20%-a egészség- vagy feltandíjmentesség kedvezményben részesülhet.

A felvettek közül előreláthatólag 5 hallgató ösztöndíjban részesül. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr ugyanis a Testnevelési Főiskolával kapcsolatosan a férfihallgatóság részére külön épületben elhelyezve internátust létesített. A teljes ösztöndíjas helyre felvett hallgatók a

tanulmányi idő alatt az internátusban lakást és teljes ellátást, a félöztöndíjas helyre felvett hallgatók pedig 25 P befizetése ellenében lakást és teljes ellátást vagy ingyenebéd kedvezményt kapnak. A megmaradó internátusi helyekre havi 50 pengő befizetése ellenében arra érdemes hallgatókat a Főiskola igazgatója jelöli ki.

A felvételre jelentkezők a m. kir. Testnevelési Főiskola igazgatóságához címzett és szabályszerűen felbélyegzett folyamodványt tartoznak beadni, melyhez a következő melléletek csatolandók:

1. Születési anyakönyvi kivonat.
2. A végzett tanulmányokat igazoló okmányok (érettségi bizonyítvány, vagy elemi iskolai tanítói oklevél, esetleg egyetemi index).

3. A testi épiséget és egészséget igazoló hatósági orvosi bizonyítvány.

4. Egyetemi kötelékben nem állók részéről hatósági erkölcsi bizonyítvány.

Az, aki katonai szolgálatot már teljesített, az ezt, valamint a szolgálat alatt elért kiképzési eredményt tanúsító iratokat, igazolást is mellékelje a folyamodványához.

A szabályszerűen felszerelt kérvények a folyamodók lakáscímének megjelölésével a m. kir. Testnevelési Főiskola igazgatóságához (Budapest, I. Győri-út 13. szám) legkésőbb 1935 június 20-ig nyújtandók be. Szabályszerűen fel nem szerelt és elkésve benyújtott folyamodványokat az igazgatóság nem fogad el.

A felvételt orvosi szemléből, írásbeli vizsgálatból, továbbá az atletikából és tornából álló felvételi vizsga előzi meg. A felvételi vizsgálat minimális követelményei a következők:

1. Az orvosi szemlénél: alkati és szervi alkalmasság, 165 cm. testmagasság.

2. Írásbeli vizsgálatnál: a jelentkező általános műveltségének és a testnevelés körében való jártasságnak igazolása.

3. Az athlétiakai gyakorlatok köréből:

A próbák három csoportja a megkövetelt minimális teljesítményekkel a következők:

<i>Első csoport:</i>	
60 méteres síkfutás	8.4 mp
400 méteres síkfutás	62.0 mp
1000 méteres síkfutás	3 p 06.0 mp
<i>Második csoport:</i>	
Magasugrás, rohammal	150 cm
Távolugrás, rohammal	520 cm
Rúdugrás, rohammal	250 cm
<i>Harmadik csoport:</i>	
Súlydobás 7 és 1/2 kg súlyú golyóval	9 m
Diszkoszvetés 2 kg súlyú diszkósszal	26 m
Gerelyvetés 800 gr súlyú gerellyel	34 m

A felvételi vizsgálatra jelentkezők mind a három csoportból egy-egy próbát választhatnak, azaz összesen három próba kötelező, de különböző csoportok köréből.

4. A tornagyakorlat köréből:

Első próba:
Függeszkedés kötélén 5 m magasra 5 mp alatt.

Második próba:
Magasnyújtón, támaszbalendülés, kelep, bukóbillenés. Korlátlan: hosszú billenés, felkarállítás, átfordulás előre, felkarfüggésbe, felkarbillenés.

Harmadik próba:
Tornalónak hosszában 120 cm. magasságban rohammal terpezugrásra.

Negyedik próba:
Talajon vagy szőnyegen: átfordulás előre kézre támaszkodva.

A felvételi vizsgálatokat 1935 július első felében fogjuk megtartani. A vizsgálatok pontos idejéről a folyamodókat az igazgatóság idejében értesíti.

A felvételi vizsgálat eredménye alapján felvett hallgató felvétele csak ideiglenes, az véglegessé csak akkor válik, ha az 1936—37. tanévre való jelentkezéskor igazolja, hogy katonai szolgálatot teljesített, az alatt mint karpaszományos szerepelt és ott a megkívánt követelményeknek megfelelt.

A beiratkozás idejéről, úgyszintén a tandíj és ösztöndíj elegendése tárgyában benyújtandó kérvények körülményeiről a Főiskola hivatalos tábláján közölteendő hirdetés útján a felvett hallgatók értesítést kapnak.

Budapest, 1935. évi április hó.

Dr. Szukováthy Imre s. k.,
a Testnevelési Főiskola igazgatója.

PÁLYÁZATI HÍRDETÉS

a m. kir. Testnevelési Főiskola 1935—36. tanévi I. évfolyamára való felvétel tárgyában nőhallgatók részére.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 93.552—1935. VII.-2. ü. o. számú rendeletével a m. kir. Testnevelési Főiskola 1935. évi szeptemberében kezdődő 1935—36. tanévi I. évfolyamára 20 nőhallgató felvételét engedélyezte. A tanulmányi képzés időtartama 4 év, illetőleg 8 félév. A felvételre pályázhatnak elsősorban azok, akiknek középiskolai érettségi bizonyítványuk vagy elemi iskolai tanítónői oklevelük van, másodsorban és kivételesen azok, akik kiváló eredménnyel felső kereskedelmi iskolai érettségi vizsgálatot tettek, amennyiben hajadonok és 30. életévüket még nem töltötték be. A felvételnél a budapesti „Pázmány Péter” tudományegyetem bölcsészeti és orvosi karának hallgatói előnyben részesülnek. Ez utóbbiak a Testnevelési Főiskolán — 8 féléven át — legfeljebb heti 16 óra hallgatására kötelesek, mely előadások elrendezése lehetőleg úgy történik, hogy ne essenek egyidőbe az egyetem bölcsészeti vagy orvosi karának előadásaival.

Beíratási díj félévenként 10 pengő, tandíj félévenként 60 pengő, biztosítéki díj félévenként 10 pengő. A hallgatók ezenkívül kötelesek a Főiskola részéről előírt ruházatot és sportfelszerelést beszerezni és kívánatra bemutatni. A szegénysorsú és jóelőmenetelű hallgatók 20%-a egész- vagy féltandíjmentesség kedvezményben részesülhet.

A felvettek közül előreláthatólag öt hallgató ösztöndíjban részesül. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr ugyanis a Testnevelési Főiskolával kapcsolatosan a nőhallgatóság részére külön épületben elhelyezve, internátust létesített. A teljes ösztöndíjas helyre felvett hallgatók a tanulmányi idő alatt az internátusban lakást és teljes ellátást, a félösztöndíjas helyre felvett hallgatók pedig 25 pengő befizetése ellenében lakást és teljes ellátást, vagy ingyenbéd kedvezményt kapnak. A megmaradó internátusi helyekre havi 50 pengő befizetése ellenében az arra érdemes hallgatókat a Főiskola igazgatója jelöli ki.

A felvételre jelentkezők a m. kir. Testnevelési Főiskola igazgatóságához címzett és szabályszerűen felbélyegzett folyómodványt tartoznak beadni, melyhez a következő mellékletek csatolandók:

1. Születési anyakönyvi kivonat.
2. A végzett tanulmányokat igazoló okmányok (érettségi bizonyítvány, vagy elemi iskolai tanítónői oklevél, esetleg egyetemi index.)
3. A testi épséget és egészséget igazoló hatósági orvosi bizonyítvány.
4. Egyetemi kötelékben nem állók részéről hatósági erkölcsi bizonyítvány.

A szabályszerűen felszerelt kérvények a folyamodók lakáscímének megjelölésével a m. kir. Testnevelési Főiskola igazgatóságához (Budapest, I. Győri-út 13. szám) legkésőbb 1935 június 20-ig nyújtandók be. Szabályszerűen fel nem szerelt és elkésve benyújtott folyamodványokat az igazgatóság nem fogad el.

A felvételt orvosi szemléből, írásbeli vizsgálatból, továbbá az atletikából és tornából álló felvételi vizsga előzi meg. A felvételi vizsgálat minimális követelményei a következők:

1. Az orvosi szemlénél: alkati és szervi alkalmasság, 158 cm. testmagasság.
2. Írásbeli vizsgálatnál: a jelentkező általános műveltségének és a testnevelés körében való jártasságának igazolása.
3. Az atletikai gyakorlatok köréből:

Első csoport:	
60 méteres síkfutás	10·2 mp.
Második csoport:	
Helyből távolugrás	200 cm.
Magasugrás, rohammal	115 cm.

Harmadik csoport:

Távoldobás 8 cm. átmérőjű tömött labdával 30 méterre. A felvételi vizsgálatra jelentkezők a második csoportból tetszés szerint egy-egy próbát választhatnak, az első és harmadik csoport gyakorlatait azonban mindenkire nézve kötelezők.

4. A tornagyakorlatok köréből:

Első próba:

Mászás kötél 5 m. magasra, lefelé függeszkedés hajlítót karral.

Második próba:

Állásból érintőmagas svéd-gerendán alsó fogással kelep-felhúzódas támaszba, vagy állásból érintő magas gyűrűhintán hajlítót függésből átfordulás hátsó nyújtott függésbe és ismét mellsőbe.

Harmadik próba:

Svédsekereynek szélteben, 110 cm. magasságban rohammal kanyarlati átugrása, vagy részsütös rohammal vetődés egy karra támaszkodással.

Negyedik próba:

Talajon vagy szőnyegen: átfordulás előre, pillanatokig tartó hídron át állásba.

A felvételi vizsgálatokat 1935 július hó első felében fogjuk megtartani. A vizsgálatok pontos idejéről a folyamodókat az igazgatóság idejében értesíti. A jelentkezők a felvételi vizsgálat eredményéről, úgyszintén a felvett hallgatók a beíratkozás idejéről, valamint a tandíj és ösztöndíj elnyerése tárgyában benyújtandó kérvények körülményeiről a Főiskola hivatalos tábláján közzéteendő hirdetés útján értesítést kapnak.

Budapest, 1935 április hó.

Dr. Szukováthy Imre s., k.

a Testnevelési Főiskola igazgatója.

Fülpösdaróc református egyházközsége kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom modern lakás kerttel, egyháztól évi 31 aranykorona, 8 q búza, 2 öl kemény tizifa, 3¼ kat. szántó föld, törvényes államsegély. Pályázati feltételek orgonista-kántortanítói oklevél. Orgonista-kántori oklevél hiánya kizáró ok. Kötelességek a díjlevél és Egyházi Törvények szerint. Pályázati határidő május 21. Kántori próba május 22-én, önköltségen. Az állás júliusban foglalandó el. Beruházásért megváltandó összeg 108 pengő, amely 10 pengős részletekben törlesztendő. Pályázatok az alanti címre küldendők: Dr. Feigl József iskolaszéki elnök, Fülpösdaróc, p. Géberjén.

Pályázati hirdetés.

A kántorjánosi református egyház pályázatot hirdet az elhalálozás folytán megüresedett orgonista kántortanítói állásra. Javadalom: Megfelelő lakás 3 szobával, melléképületekkel. 49 mm. rozs, 15 kat. hold és 187 □-öl szántó föld, 3 öl tizifa; államsegély; stóla. Értékegység: 65. Kötelesség: Az iskolaszék által reábizott osztály vagy osztályok vezetése, jelenben a IV-ik. Énekkar szervezése és vezetése. Minden egyházi és belmissziói munkában segítkezés. A megválasztott költözködési költségének 50%-a megtérítetik. A javadalmi föld végén kitermelt fa az egyházat illeti. A választásból kizáró ok lesz, ha valaki meghíváson kívül községünkben megjelenik. Pályázatok a hirdetés megjelenésétől számított 21 napon belül a lelkési hivatalhoz nyújtandók be; u. p. Kántorjánosi (Szatmár megye). *Presbiterium.*

Pályázat.

A debreceni református egyház a folyó évi augusztus hó 1-én megüresedő ispotályi dékánuságot segédlelkessel tölti be. Fizetése havi 60 pengő és lakás fűtéssel. Ellátja a szegényház gondnoki teendőit s résztvesz a lelkési szolgálatokban. A keresztlevéllel, oklevéllel és szolgálati bizonyítványokkal felszerelt kérvény május hó 25-ig Molnár Ferenc lelképásztor címére (Debrecen, Ispotály-tér 2. szám) küldendő.

TARTALOM:

Dr. vitéz Bessenyei Lajos: „A közoktatásügyi igazgatás újjászervezése.”

Jakus István: A debreceni református kollégium középiskolai internátusa.

Kósa Béla: A reform-nemzedék az egyházban. Theológiai akadémiákra (lelkészképzőintézetbe) felvehető hallgatók számának megállapítása és a segéd-lelkészek elhelyezésének biztosítása.

Tudomány és irodalom. Hírek az egyházmegyékből.

Gyászrovat.

Különlélek.

Hivatalos értesítés.

Pályázatok. Hirdetések.

